

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 23.10.1995
KOM(95) 495 slutlig

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN
TILL RÅDET OCH EUROPAPARLAMENTET

EUROPEISKA UNIONEN – LATINAMERIKA
NULÄGE OCH PERSPEKTIV INFÖR EN FÖRSTÄRKNING AV PARTNERSKAPET
1996–2000

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING	1
I DET STRATEGISKA INTRESSET AV EN FÖRSTÄRKNING AV BANDEN MELLAN EUROPEISKA UNIONEN¹ OCH LATINAMERIKA²	2
1. Många faktorer talar för ett närmande mellan Europeiska unionen och Latinamerika	2
2. Europeiska unionen bör möta utmaningarna inför 1900-talets sista år på en global nivå	4
3. Med tanke på de framsteg som gjorts och de problem som kvarstår i Latinamerika är den europeiska närvaron än mer nödvändig	4
II. SAMMANFATTNING AV FÖRBINDELSERNA MELLAN EUROPEISKA UNIONEN OCH LATINAMERIKA	5
1. Påtagliga framsteg i den politiska dialogen mellan Europeiska unionen och Latinamerika	5
2. Europeiska gemenskapens ³ biståndspolitik under åren 1990–1995 speglar de framsteg som gjorts	5
3. Handelsutbyten, ekonomiska och tekniska utbyten som bör diversifieras	7
4. Den senaste utvecklingen: regionalt och särskilt närmande i förbindelserna mellan Europeiska unionen och Latinamerika	8
III. VÅGAR MOT ETT FÖRDJUPAT PARTNERSKAP MED LATINAMERIKA	
1. Vad representerar Latinamerika för världen idag?	10
2. En mångfacetterad kontinent. Gemenskapens lösning	11
3. Strategier som bör användas	12

¹ Förkortningen EU används i texten för Europeiska unionen. Att man av enkelhetsskäl valt att i detta meddelande referera till Europeiska unionen eller unionen påverkar inte Europeiska gemenskapens behörighet att på ett senare stadium anta vissa av de planerade juridiska instrumenten.

² Förkortningen LA används i bilagorna för Latinamerika.

³ Förkortningen EG används i texten för Europeiska gemenskapen.

INLEDNING

De fem år som riktlinjerna för Europeiska gemenskapens samarbete med Latinamerika har tillämpats (1991–1995)⁴ har sammanfallit med en period av grundläggande förändringar inom såväl subkontinenten som Europa. Tack vare kraftansträngningar har demokratin återupprättats i nästan hela Latinamerika. En ny, mera reglerad och hållbar ekonomisk politik ekonomi har börjat genomföras, som karakteriseras av ökad öppenhet och vilja till en större integration med internationella marknader och har möjliggjort en ny tillväxtfas för hela subkontinenten som tack vare detta redan kan betecknas som ett ekonomiskt "nytt" område.

Många initiativ har tagits till förstärkning av förbindelserna mellan Europeiska unionen och Latinamerika, såväl på det politiska planet som på det ekonomiska och i samarbetsfrågor.

Efter San José-dialogen som inrättades 1984 med länderna i Centralamerika, har en dialog från 1990 institutionaliserats med Riogruppen. Vid de senaste sammankomsterna som hölls i Sao Paulo (april 1994) och i Paris (mars 1995), underströks det nya partnerskapsförhållande som numera råder mellan de två regionerna. Rådet har uttryckt detsamma genom att under det tyska ordförandeskapet den 31 oktober 1994 godkänna ett "Basdokument om Europeiska unionens förbindelser med Latinamerika och Västindien" i vilket Europeiska unionen erbjöd sig att handla i samförstånd med dessa regioner för att utveckla ett nytt samarbete.

Dessutom har Europeiska rådet vid sina möten i Korfu och Essen 1994 och i Cannes 1995 påpekat behovet av en förstärkning av förbindelserna med Mercosur, Mexico och Chile. Dessa ärenden är nu föremål för konstant uppmärksamhet inom gemenskapens instanser. Slutligen har Latinamerika redan varit föremål för flera av kommissionens meddelanden till rådet och Europaparlamentet⁵.

Inom ramen för ett förstärkt partnerskap har initiativen till samarbete mellan EU och Latinamerika efterhand diversifierats och förfinats för att svara till de nya behov som uppstår när den i sig mycket heterogena subkontinenten står inför utmaningar som förstärkningen av demokratin, strävan efter internationell konkurrenskraft och den endemiska kampen mot fattigdom och sociala orättvisor.

Detta meddelande har till syfte att framställa förslag om hur förbindelserna mellan Europeiska unionen och Latinamerika kan fördjupas fram till år 2000, med utgångspunkt från en kartläggning av förbindelserna mellan de två regionerna och en sammanfattning av samarbetet under den gångna perioden (1991–1995).

⁴ Kommissionens meddelande "Riktlinjer för samarbete med utvecklingsländerna i Latinamerika och Asien". KOM (90) 176 slutlig, 11.6.1990.

⁵ Kommissionens meddelande till rådet och Europaparlamentet: "för en förstärkning av Europeiska unionens politik gentemot Mercosur", KOM (94) 428 slutlig, 19.10.1994. "För en fördjupning av förbindelserna mellan Europeiska unionen och Mexico", KOM (95) 03 slutlig, 8.2.1995. "För en förstärkning av förbindelserna mellan Europeiska unionen och Chile" KOM (95) 232 slutlig, 31.5.1995. "För ett stöd till utvecklingsländernas strävanden till regional integration", KOM (95) 219 slutlig 16.6.1995.

DET STRATEGISKA INTRESSET AV EN FÖRSTÄRKNING AV BANDEN MELLAN EUROPEISKA UNIONEN OCH LATINAMERIKA⁶

Historiska och kulturella faktorer, liksom den senare världsutvecklingen och utvecklingen av ömsesidiga intressen och av en internationell solidaritet utgör alla goda grunder för ett samarbete som kan medverka till en förstärkning av banden mellan unionen och Latinamerika så att de tillsammans kan möta de globala och regionala utmaningar de står inför inom en snar framtid.

Begreppet Latinamerika är allmänt använt, men man bör hålla i minnet att de befolkningar det rör sig om, vilka sammanlagt för närvarande uppgår till 450 miljoner invånare, inte uteslutande är av latinskt ursprung. Begreppet får när det används en på en gång begränsad och utvidgad betydelse, beroende på vem som använder det, där språkliga, historiska, geopolitiska, kulturella och religiösa element vävs in. Det associeras även med en regional enhet på grund av ett gemensamt utvecklingssätt. Men förutom denna enhet, som Bolivar kämpade för under förra seklet, finns inom subkontinenten även en stark heterogenitet.

Latinamerika är både enhet och mångfald och därför krävs att unionens närmanden sker på olika sätt, beroende på de olika nationella och regionala förhållandena.

1 MÅNGA FAKTORER TALAR FÖR ETT NÄRMANDE MELLAN EUROPEISKA UNIONEN OCH LATINAMERIKA

1.1 Historiska och kulturella faktorer

Latinamerikas kulturella identitet genomsyras av de värderingar som skapat Europas karaktär och historia. Under femhundra år av oavbrutna förbindelser mellan de två regionerna har de europeiska idealen slagit rot i de latinamerikanska samhällena, vilka i sin tur alltid utövat en lockande dragningskraft på den gamla världen. Grundandet av rättsstaten, de rättsliga principerna, idéerna om frihet och demokrati som är vitt spridda i Latinamerika är en del av de filosofiska och rättsliga begrepp som härrör från det europeiska arvet.

Den latinamerikanska kontinenten har tagit emot immigrantströmmar med olika ursprung och dess identitet har byggts upp med inslag från många länder och rika inhemska civilisationer. De europeiska rötterna, och särskilt det latinska ursprunget, är en av grundvalarna för dessa länders identitet.

1900-talet har präglats av de latinamerikanska ländernas ibland svåra förändring mot en representativ demokrati och ekonomisk öppenhet. De har påverkats av olika influenser, särskilt iberiska, franska, italienska, anglosaxiska och nu senast nordamerikanska.

1.2 En mer gynnsam politisk situation

Avsevärda framsteg har gjorts på det politiska planet:

- * Rättsstaten och konsolideringen av demokratiska institutioner utgör, trots de svaga punkter som fortfarande kvarstår, en realitet som är föremål för stora ansträngningar från det civila samhällets sida.
- * De konflikter som länge härjat i Centralamerika har ersatts av fredsprocesser och reintegration av dess förflyttade, repatrierade och demobiliserade befolkningar.
- * Rörelserna för subregional integration har återuppstått med ny styrka och pragmatism.

Latinamerikas demokratiska inriktning och dess återfunna stabilitet är gynnsamma faktorer vid förstärkandet av förbindelserna med Europa.

1.3 Latinamerika kan tack vare den påbörjade ekonomiska tillväxten bli ett dynamiskt nav som öppnar nya möjligheter för handel och investeringar

De grundläggande ekonomiska förändringar som pågår i Latinamerika för det också närmare Europa. Under 1950-, 60- och 70-talen var tillväxten i Latinamerika högst i världen, men 80-talet präglades av recession och stark ekonomisk instabilitet. Stabiliseringspolitik, strukturell anpassning och förbättring av makroekonomiska data har under 90-talet skapat gynnsamma villkor för utveckling och tillväxt. Den vändning som nu påbörjats har gynnats av tre viktiga faktorer, nämligen den minskade utlandsskulden, saneringen av statsfinanserna och nya investeringar från utlandet. De senaste årens oavbrutna tillväxt har lett till att de latinamerikanska ekonomierna obestridligen är på väg ut ur krisen, även om vissa risker kvarstår, med tanke på deras ömtåliga struktur. Det ligger i Europas intresse att medverka vid denna tillväxtprocess och att bidra till fördjupandet av reformer och minskandet av de risker för instabilitet som uppstår i samband med starka sociala spänningar.

⁶ Dessa perspektiv på förbindelserna mellan EU och Latinamerika berör länderna i Central- och Sydamerika, Mexico och Cuba, men inte AVS-staterna i Västindien (däribland Guyana, Surinam och Belize).

1.4 Behovet av att föra en kraftfull makroekonomisk politik kvarstår

Denna nya tillväxtväg för med sig en del gråzoner och den har olika effekt i vart och ett av länderna liksom i de olika ekonomiska och sociala områdena (vilket inte minst de nyligen inträffade svårigheterna i vissa länder visar). Framtidsutsikterna för den ekonomiska tillväxten i de latinamerikanska länderna och för deras fulla integration i världshandeln förblir ljusa under förutsättning att länderna för en kraftfull makroekonomisk politik och på olika plan fortsätter med sina strukturella reformer. I detta sammanhang kommer Bretton Woods-avtalets institutioner att spela en väsentlig roll. Det är av största vikt att Europeiska unionens åtgärder är förenliga med programmen för stabilisering och strukturella reformer och kan förstärka dem. Endast under dessa förutsättningar, som bland annat kommer att resultera i en ökning av det nationella sparandet (en nödvändig förutsättning för en ökning av investeringstakten)⁷, kommer Latinamerika att kunna återfinna sin rätta plats på den internationella marknaden.

1.5 Den latinamerikanska integrationens nystart leder till dynamik i handelsutbytet, förbättring av konkurrenskraften och utveckling av nya möjligheter för de latinamerikanska länderna och ger dem en större roll på det internationella planet

Integrationsprocesserna inom Latinamerika har på grund av nystarten och de nya regionala grupperingarna tagit god fart. De sker inom ramen för dessa länders öppnande mot och konkurrenskraftiga återinträde i världsekonomin, därav begreppet "öppen regionalism" som utvecklats av CEPAL (Ekonomiska kommissionen för Latinamerika). Processerna visar sig i en väsentlig ökning av interregionalt utbyte. Dessutom har behoven i samband med utvecklingen av nya infrastrukturer ökat områdets dragningskraft på i synnerhet europeiska investerare. De framsteg som gjorts inom integrationsfären (Riogruppen, NAFTA, Mercosur, Andinska paktens, Centralamerikanska gemensamma marknaden) bör göra det möjligt för de latinamerikanska länderna att förbättra samordningen sinsemellan och försvara sina gemensamma intressen i internationella forum (de flesta av dessa länder är redan medlemmar i GATT och den nya världshandelsorganisationen WTO). Framstegen bidrar också till att underlätta den institutionella dialogen med avtalsparterna inom EU på det politiska planet och på handelsplanet.

1.6 En ny internationell miljö som gynnar närmandet mellan Europeiska unionen och Latinamerika

Den internationella miljön kännetecknas idag av två parallella och sinsemellan motsägande rörelser: dels en internationalisering av handelsutbytet, dels en viss identitetssökande återgång till värden som leder mot fragmentering.

Europeiska unionen och Latinamerika som båda är öppna för en globalisering av handelsutbytet har intresse av att förstärka sina förbindelser och ytterligare komplettera varandra ekonomiskt. Latinamerika försöker nämligen diversifiera sina avsättningsmöjligheter och sina anskaffningskällor, både vad gäller teknik och kapital och försäkra sig om medverkan från partners som kan samarbeta på ett användbart sätt. Europa vill å sin sida konsolidera och förbättra sin handelsposition och tekniska position i en region med hög tillväxtpotential.

Möjligheterna till att skapa en fördjupad relation och ett effektivt samarbete bör dock inte begränsas till det ekonomiska planet. Här finns också kulturella och geopolitiska element som leder till sammanfallande intressen och framhäver gemensamma värderingar.

Den politiska dialogen som redan institutionaliserats med Riogruppen och Centralamerika håller på att fördjupas med hänsyn till Latinamerikas förstärkta position på de internationella scenen.

Resultatet av Uruguayrundans och förstärkningen av det multilaterala systemet för internationell handel torde få gynnsamma följder för utvecklingen av förbindelserna mellan de två regionerna.

Dessa element bör medföra en ökning av handelsutbyte och en minskning av vissa tidigare problem. Detta nya sammanhang kommer att öka möjligheterna till framför allt ekonomiskt och industriellt samarbete.

Kampen mot den internationella organiserade brottsligheten, särskilt narkotikahandeln och bedrägerier på internationell nivå är också gemensamma problem som kräver ett starkt samarbete.

⁷ Som jämförelse var siffran för privata investeringar/BNP under 1990-93 33,5 % i Asien mot 20,5 % i Latinamerika (källa: FMI).

2. EUROPEISKA UNIONEN BÖR MÖTA UTMANINGARNA INFÖR 1900-TALET SISTA ÅR PÅ EN GLOBAL NIVÅ

Europeiska unionen måste fullfölja sin strävan efter fördjupning och utvidgning samtidigt som det står inför utmaningar inom den ekonomiska konkurrenskraften och den världspolitiska balansen.

Unionen har ett särskilt ansvar beträffande övergången i Central- och Östeuropa. Dessutom varken vill eller kan unionen förverkliga de mål som satts upp utan att föra en aktiv politik gentemot länderna i söder, vare sig det gäller Medelhavsstaterna⁸, vilka har särskild betydelse av ekonomiska skäl och på grund av sin närhet, staterna i Asien⁹, eller AVS-staterna.

Europeiska unionen bör också vara närvarande i "nya" områden på världsekonomisk nivå, som Latinamerika.

3. MED TANKE PÅ DE FRAMSTEG SOM GJORTS OCH DE PROBLEM SOM KVARSTÅR I LATINAMERIKA ÄR DEN EUROPEISKA NÄRVARON ÄN MER NÖDVÄNDIG

Latinamerika har genomfört anmärkningsvärda förändringar på många plan, men dessa ansträngningar måste följas upp och konsolideras.

På det ekonomiska planet är till exempel de genomförda reformerna omfattande men ändå ofullständiga. Spamivån är otillfredsställande och moderniseringen av produktionsapparaten är fortfarande otillräcklig. De "tudelade" ekonomiska strukturer som kvarstår och Latinamerika lider av skriande sociala skillnader och betydande områden är utslagna. Under krisåren ("det förlorade decenniet") ökade de sociala klyftorna, de sociala skyddsnät som fanns försämrades och den extrema fattigdomen ökade¹⁰. Trots den ekonomiska nystarten drabbas en stor del av befolkningen av arbetslösheten och den informella sektorn fortsätter att växa. Med hänsyn till det lokala fattigdomsproblemet och marginaliseringen av en del av befolkningen, måste stora ansträngningar göras för att säkerställa en bättre fördelning av inkomsterna från tillväxten och ett verkligt konkurrenskraftigt återinträde i världsekonomin. För att tackla dessa problem bör Latinamerika i första hand stödja sig på sina egna resurser. Latinamerika måste också försäkra sig om sina internationella partners solidaritet och samarbete.

Vid sekelskiftet står Latinamerika inför tre **viktiga uppgifter**.

- * Rättsstaten måste förstärkas genom att den demokratiska processen görs oåterkallelig på det institutionella planet.
- * "Den sociala skulden" måste snabbt lösas genom att man tar itu med fattigdomen och de sociala klyftorna.
- * De ekonomiska reformerna måste kompletteras och den internationella konkurrenskraften måste stärkas.

Europeiska unionen kan och bör i förlängningen av den roll den har spelat vid processerna för fred, regional integration, samarbete och utveckling bekräfta sin handlingsvilja i egenskap av Latinamerikas privilegierade partner. Unionen sitter nämligen inne med de samarbetsinstrument som kan hjälpa Latinamerika med de utmaningar det står inför.

⁸ Kommissionens meddelande till rådet och Europaparlamentet "förstärkning av Europeiska unionens medelhavspolitik: förslag till inrättandet av ett partnerskap mellan Europeiska unionen och Medelhavsstaterna" KOM (95) 72 slutlig, 8.3.1995.

⁹ Kommissionens meddelande till rådet "mot en ny Asienstrategi", KOM (94) 314 slutlig, 27.7.1994.

¹⁰ Enligt Cepal levde 1990 46% av befolkningen i Latinamerika, dvs. 200 miljoner personer under gränsen för fattigdom.

II SAMMANFATTNING AV FÖRBINDELSERNA MELLAN EUROPEISKA UNIONEN OCH LATINAMERIKA

1. PÅTAGLIGA FRAMSTEG I DEN POLITISKA DIALOGEN MELLAN EUROPEISKA UNIONEN OCH LATINAMERIKA

De politiska relationerna mellan Europeiska unionen och Latinamerika har stadigt förbättrats under de senaste åren och har konkretiserats genom institutionaliseringen av en politisk dialog av regional och subregional karaktär.

1.1 Institutionaliserade dialoger

Den institutionaliserade politiska dialogen har skapat unika och stabila samrådsmekanismer mellan Europeiska unionen och AL.

Tack vare **San José-dialogen** har Europeiska unionen sedan 1984 spelat en avgörande roll i processerna för fred och demokratisering i Centralamerika. Detta forum är fortfarande en privilegierad ram för kanalisering av Europeiska unionens ansträngningar för freden, försvaret av mänskliga rättigheter, för förstärkning av institutionerna, och för den ekonomiska rehabiliteringen och utvecklingen i dessa länder.

Dialogen med **Riogruppen** som inleddes år 1990 utvecklas stadigt. Den gemensamma deklaration som antogs under det fjärde ministermötet med EU (Sao Paulo, april 1994) understryker den partnerskapskaraktär som numera råder i förbindelserna mellan de två regionala grupperna.

1.2 Interparlamentariska möten

De konferenser som Europaparlamentet och det latinamerikanska parlamentet (Parlatino) håller vartannat år har även de sedan 1974 bidragit till att fördjupa de två regionernas politiska dialog om gemensamma intressen. Dessa konferenser har stor betydelse särskilt när det gäller att förstärka den parlamentariska dimensionen i den latinamerikanska integrationen, och att stärka rättsstaten i dessa länder med stöd från europeiska parlamentariker.

1.3 Samarbetsavtalen

Sedan 1990 har flera samarbetsavtal med den latinamerikanska subkontinenten undertecknats, vilka ersatt de mindre avtal som slöts under 70- och 80-talen. Alla länder och regioner i Latinamerika utom Cuba omfattas numera av de nya så kallade tredje generationens avtal genom vilka en ny etapp inletts i förbindelserna mellan Europeiska unionen och Latinamerika. Införandet av en "demokratiklausul" säkerställer respekten för de grundprinciper som härrör från arvet av gemensamma värderingar. "Evolveringsklausulen" gör det dessutom möjligt för de fördragsslutande parterna att komplettera eller utöka samarbetsnivån.

2. EUROPEISKA GEMENSKAPENS BISTÄNDSPOLITIK UNDER ÅREN 1990–1995 SPEGLAR DE FRAMSTEG SOM GJORTS

Europeiska gemenskapens biståndsinsatser till förmån för Latinamerika har varit betydande, såväl kvantitativt som kvalitativt. Flera åtgärder har satts igång för att ta itu med de mest brådskande sociala problemen, säkerställa demokratin och den institutionella omorganisationen och för att främja det ekonomiska samarbetet med subkontinenten.

Nya inriktningar och handlingsmetoder har fördjupat utvecklingssamarbetet i de traditionella områdena och gjort det möjligt att lägga grunden för partnerskapet mellan Europeiska unionen och Latinamerika på 2000-talet.

2.1 Europeiska unionen är den främsta givaren av officiellt utvecklingsbistånd till Latinamerika

Den väsentliga ökningen av Europas del av utvecklingsbiståndet till Latinamerika accelererade under 80- och 90-talen och medlemsstaternas och gemenskapsbudgetens totala bidrag till officiellt utvecklingsbistånd gör Europeiska unionen till den främsta givaren till Latinamerika. Totalt under 1993 svarade EU för 61,5 % av allt utvecklingsbistånd till Latinamerika, vilket är betydligt mer än det sammanlagda biståndet från Japan och USA¹¹.

Sedan 1976 har Latinamerika i gemenskapsbudgeten tilldelats med än 3 miljarder ecu i officiellt utvecklingsbistånd. Under 1994 uppgick anslagen till 464 milj. ecu, en ökning med 47,7 % jämfört med de 314 milj. ecu som anslogs 1991. Dessutom utökade Europeiska investeringsbanken (EIB) under 1992 sina aktiviteter i de latinamerikanska och asiatiska länderna (till förmån för Latinamerika, 131 milj. ecu i finansieringsstöd under 1993 och 1994 och beräknade 207 milj. ecu under 1995).

¹¹ Procentsatsen är beräknad utifrån data från Irela, och inkluderar bidragen från de tre nya EU-medlemsstaterna

2.2 Innehållet i gemenskapens utvecklingsbistånd

Även om det tekniska och ekonomiska biståndet fortfarande överväger har nya inriktningar åtföljda av förbättrade samarbetsmetoder präglat utvecklingssamarbetet mellan EG och Latinamerika, inom ramen för de allmänna riktlinjer som fastställts av gemenskapsinstanserna för perioden 1991-95¹².

2.2.1 Fördjupning av utvecklingsbiståndet inom traditionella områden

Det utvecklingsbistånd som funnits sedan mitten på 70-talet har fördjupats, särskilt inom följande områden:

- **Humanitärt bistånd:** Betydande åtgärder har satts igång beträffande livsmedelsbistånd, katastrofbistånd, bistånd till flyktingar och deporterade från Centralamerika och bistånd till enskilda organisationer.
- **Stöd till landsbygdsutvecklingsprogram:** Detta bistånd överväger och är fortfarande absolut nödvändigt med tanke på jordbrukssektorns betydelse för den ekonomiska och sociala utvecklingen och med tanke på det nödvändiga stödet till små och medelstora jordbruk.
- **Stöd till regional integration:** Fortsatt stöd till Andinska paktens och till den centralamerikanska integrationsprocessen, under tecknande av ett interinstitutionellt samarbetsavtal mellan kommissionen och Mercosur, vars effekter redan börjat märkas i fråga om normer och tullar och inom jordbruket.
- **Stöd till utvecklingen av havsfisket:** I ljuset av de erfarenheter som gjorts vid genomförandet av fiskeavtalet mellan EG och Argentina¹³, planerar gemenskapen att så småningom upprätta en serie avtal, så kallade andra generationens, med andra latinamerikanska partner. EG har dessutom i enlighet med havsrättskonventionerna uttalat sin önskan att aktivt delta i bildandet av regionala organisationer i syfte att säkerställa ett varaktigt bevarande av fiskeresurser i Sydatlanten och i möjligaste mån i Stilla havet.

2.2.2 Nya inriktningar

Sedan början av 1990-talet har nya samsamarbetsområden öppnats, med ökad tonvikt på forskning kring varaktig och hållbar utveckling och igångsättande av medel som främjar moderniseringen av ekonomin. Några exempel på detta är:

- **Arbetet för demokrati och mänskliga rättigheter:** En demokratiseringsprocess har under de senaste åren präglat Latinamerika. Europeiska unionens åtgärder har varit särskilt omfattande till förmån för konsolideringen av rättsstaten och de civila samhällenas deltagande i arbetet för de mänskliga rättigheterna.
- När det gäller **tekniskt och finansiellt bistånd** har en stark tonvikt lagts på stöd till projekt och program inom den **urbana sektorn** (särskilt stöd till den informella sektorn), till åtgärder som syftar till respekt för **kvinnors fri- och rättigheter** och deras fulla deltagande i utvecklingsprocessen samt till projekt som syftar till att förbättra levnadsvillkoren för urinnevånarna och främja respekten för deras kulturella identitet. Slutligen har företräde givits åt **utbildningsområdet**¹⁴ samt till projekt eller program som syftar till **miljöskydd** (förvaltning av tropisk regnskog¹⁵, storstadsföröreningar, ...) i enlighet med det åtagande som Europeiska unionen gjort till förmån för Latinamerika att minst 10 % av biståndet skall ägnas miljöskyddsprojekt.
- När det gäller **ekonomiskt samarbete** har stödet till **verksamhet av ömsesidigt intresse** ökat starkt relativt sett, trots de otillräckliga medel som finns tillgängliga inom detta område, och den latinamerikanska efterfrågan har ökat i betydande grad¹⁶. Detta gäller även det vetenskapliga och tekniska samarbetet som ökat starkt sedan 1980.

¹² Se rådets förordning 443/92 om finansiellt och tekniskt bistånd till och ekonomiskt samarbete med utvecklingsländerna i Asien och Latinamerika

¹³ I avtalet föreskrivs, förutom tillgång till resurser, en väsentlig samsamarbetsdel som täcker flera aspekter som berör havsfiske, särskilt vad beträffar förvaltningen av fiskeresurserna.

¹⁴ Särskilt programmen Force Rio (stöd till regionala center för utbildning av tjänstemän), Alfa (främjande av utbytesprogram mellan universitet) och Cefir (utbildningscenter för regional integration).

¹⁵ Som exempel kan nämnas pilotprojektet för bevarande av den tropiska regnskogen i Brasilien, som beslutades 1991 och där kommissionen, Brasiliens regering, Världsbanken och G7-länderna deltar.

¹⁶ Bland de åtgärder som vidtagits på detta område kan nämnas igångsättandet av program som gynnar närmandet mellan företag, såsom AL-invest sedan 1994 och ECIP sedan 1988

2.2.3 Nya handlingsmetoder

– Diversifiering av partner

Regeringsorganen i mottagarländerna är fortfarande de privilegierade samarbetspartnerna, men i samband med främjandet av decentraliserat bistånd har flera aktörer blandats in genom bildandet av nätverk bestående av aktörer från civilsamhället.

– **Uppdelning av strategier per land och sektor.** Strategierna håller på att utarbetas systematiskt för att programmen skall kunna anpassas till de komplexa och särskilda problemen i varje land eller region, och i varje interventionssektor.

– Inrättning av **horisontella program.** Horisontella program som kommer hela Latinamerika tillgodo¹⁷ har inrättats i syfte att tydliggöra gemenskapsåtgärderna och säkerställa deras sammanhang och kontinuitet.

– Systematisk **utvärdering** av gemenskapsfinansierade åtgärder för att bättre kunna utarbeta erbjudanden om utvecklingssamarbete.

3. HANDELSUTBYTEN, EKONOMISKA OCH TEKNISKA UTBYTEN SOM BÖR DIVERSIFIERAS

Jämfört med andra delar av världen har Latinamerika på medellång sikt strukturella svårigheter att öka och diversifiera sin export. Dessa svårigheter beror bland annat på ersättningspolitiken beträffande import, bristen på diversifiering av exporten, minskningen av andelen jordbruksprodukter i världshandeln, den alltför låga procentandelen sparande och investeringar inom subkontinenten, den lokala arbetskraftens brist på tillräckliga kvalifikationer. I detta sammanhang är utvecklingen av handelsförbindelser med Europa av yttersta vikt.

3.1 Ett handelssamarbete på uppåtgående

Med ett ömsesidigt handelsutbyte på omkring 45 miljarder ecu under 1993 är Europeiska unionen och Latinamerika betydande handelspartner. Exporten från EU till Latinamerika har ökat anmärkningsvärt, med 41 % mellan 1990 och 1993, vilken gör Latinamerika till **det mest dynamiska området i världen för europeisk export**. Dock präglas förhållandet fortfarande av obalans.

3.2 Kontrasterande handelsutbyten

Europeiska unionen är Latinamerikas i storleksordning andra handelspartner, och för åtta av länderna är EU den främsta handelspartnern utanför subkontinenten¹⁸. Handelsflödet representerar under en genomsnittsperiod över 20 % av den latinamerikanska importen och exporten. Å andra sidan utgör Latinamerika bara en relativt liten del av unionens utrikeshandel (mindre än 5 % av handelsflödet).

Strukturen i detta handelsutbyte uppdelat i respektive flödeskategorier visar på avsevärda kontraster mellan de två regionerna:

– Nära 90 % av exporten från EU till Latinamerika består av industriprodukter.

– Latinamerikas export till EU består främst av råvaror och bränsle, och bearbetade produkter representerar för tillfället bara 23 %.

Europeiska unionen har länge av strukturella skäl haft ett underskott i handelsbalansen i sina förbindelser med Latinamerika, men detta underskott balanserades till unionens fördel under 1993.

3.3 Europeiska unionen har vidtagit många åtgärder för att avhjälpa denna obalans och underlätta den latinamerikanska exporten

Inom ramen för **Allmänna preferenssystemet för utvecklingsländer** har **tullförmåner beträffande industriprodukter, tropiska produkter och jordbruksprodukter** beviljats Latinamerika. I preferenssystemet, som förnyades 1995, finns särskilda bestämmelser till förmån för de andinska och centralamerikanska länderna samt Venezuela, vilka syftar till att stödja dessa länder i deras kamp mot narkotika. Vissa aspekter av detta nya system kunde vara till särskild

¹⁷ Härmed avses Alfa, AL-invest och Alure.

¹⁸ Europeiska unionen är den huvudsakliga mottagaren av export från 4 länder (Brasilien, Chile, Panama och Peru) och den största utomregionala (utanför den latinamerikanska marknaden) mottagaren av export från 4 andra länder (Argentina, Bolivia, Paraguay, Uruguay). Källa: Europeiska kommissionen.

~~CONFIDENTIAL~~
7

fördel för Latinamerika, som till exempel miljöklausulen som föreskriver en hållbar förvaltning av skogen, vilket skulle kunna underlätta saluföringen av trävaror. I den gemensamma jordbrukspolitikens föreskrivs möjligheten att **befria vissa viktiga jordbruksprodukter från tull**. Denna reform förstärks dessutom genom jordbruksdelen i GATT vilken också öppnar nya möjligheter för den latinamerikanska exporten på flera områden. Slutligen kommer **Multifiberavtalet** att gradvis avskaffas inom tio år.

Inom biståndspolitikens ram har flera **handelsfrämjande projekt** finansierats som syftar till att förbättra de latinamerikanska produkternas kvalitet eller att söka efter lovande exportmarknader.

Vid sidan av Riogruppernas ministermöten hålls sedan 1992 möten på hög nivå kring handelsteman.

3.4 Inför nästa decennium kan man alltså skönja möjligheter till en stark ökning av handelsutbytet i båda riktningarna

De ansträngningar som gjorts såväl på multilateral som europeisk nivå, liksom den gradvisa effekten av de latinamerikanska reformerna mot en modernisering av produktionsapparaten, bör främja en bättre internationell konkurrenskraft och möjliggöra ett ökat handelsflöde mellan Latinamerika och Europeiska unionen. Det viktiga handelskapitlet i de kommande avtalen med Mercosur, Mexico eller Chile kommer utan tvekan också att påverka handelsutbytet mellan de två kontinenterna.

3.5 Ökning av europeiska investeringar i Latinamerika

Mellan 1980 och 1989 stod Europa för 45,5 % av Latinamerikas direkta utländska investeringar, medan USA stod för 43,5 % och Japan följde långt efter. Närvaron av europeiska investeringar i Latinamerika har en lång historia. De har haft en tendens att i första hand koncentreras till industrisektorn, men på senare tid har ökningen av investeringar varit mest kännbar i servicesektorn. Många länder erbjuder nu gynnsamma villkor, och nyinvesteringarna har hittills främst koncentrerats till Mexico, Brasilien och Argentina, vilkas inre marknader har en stor potential. Två andra faktorer som spelar en viktig roll är **privatiseringsprocesserna** och **skuldkonverteringsprogrammen**, där de europeiska investerarna har deltagit.

4. DEN SENASTE UTVECKLINGEN: REGIONALT OCH SÄRSKILT NÄRMANDE I FÖRBINDELSERNA MELLAN EUROPEISKA UNIONEN OCH LATINAMERIKA

Europeiska rådet har under sina senaste möten betonat nödvändigheten av att förstärka förbindelserna med Mercosur, förhandla fram ett "interregionalt ramavtal" och arbeta för en framtida avtalsform för förbindelserna med Mexico liksom i förlängningen förbindelserna med Chile. Dessutom föreslås i ett "basdokument om Europeiska unionens förbindelser med Latinamerika och Västindien", som godkändes av Europeiska unionens råd den 31 oktober 1994, ett "nytt samarbete" mellan de två regionerna. Det gäller att i förbindelserna mellan Europeiska unionen och Latinamerika främja ett regionalt eller särskilt närmande, beroende på de olikartade situationerna inom regionen. Unionen har därför förklarat sig vara positivt till att inleda förhandlingar som skulle kunna mynna ut i nya, mer ambitiösa avtal¹⁹, som skulle ta hänsyn till den ekonomiska potentialen och till framstegen i de berörda parternas integrationsprocess och stödja sig på slutsatserna i rådets resolution av den 1 juni 1995: "stödet till samarbetet och den regionala integrationen är en av de viktiga beståndsdelarna i Europeiska unionens utvecklingspolitik och kan i enlighet med artikel 130u i Fördraget om Europeiska unionen främja 'en harmonisk och successiv integration av utvecklingsländerna i världsekonomin' och göra det möjligt för en varaktig tillväxt att komma till stånd."

– Andinska gruppen

Europeiska unionen upprätthåller sedan länge förbindelser med Andinska paktens. Unionen står tillsammans med Europeiska gemenskapen för de flesta investeringarna i området. Den tredje generationens avtal av 1992 öppnar dörren för en ny era av förbindelser mellan Europeiska unionen och de andinska länderna. Inom ramen för det allmänna preferenssystemet åtnjuter regionen en förmånsbehandling som gynnar dess integration genom att, enligt regeln om kumulerat ursprung, möjliggöra export till EU av regionens främsta produkter till nolltaxa, på villkor att länderna i regionen fullföljer sina ansträngningar i kampen mot narkotika.

– Centralamerika

Under 1994 firades tioårsjubileum för den mycket framgångrika San José-dialogen. EU har bidragit till freds- och demokratiseringsprocessen i Centralamerika med hjälp av humanitärt bistånd och utvecklingsbistånd, och tack vare den politiska dialogen. EU stöder också den regionala integrationsprocessen och områdets återinträde i världsekonomin. Samarbetet mellan de två regionerna grundar sig på det tredje generationens samarbetsavtal som undertecknades 1993. Centralamerika är den främsta mottagaren per capita av gemenskapens utvecklingsstöd

¹⁹ I bilaga i finns en översikt över gällande gemenskapsavtal.

i regionen och åtnjuter vad gäller handeln särskild förmånsbehandling (jordbruksprodukter) enligt preferenssystemet sedan 1992. Dessutom kommer EU att sätta igång med en ny strategi som beaktar de nuvarande problemen i området.

– **Mercosur**

Europeiska unionen har redan från början stött länderna inom Mercosur (som inrättades 1991) i deras strävan att skapa en ny ekonomisk enhet. Det har blivit nödvändigt att utveckla en mer ambitiös relation med detta område, en ny ram för förbindelser mellan parter som tar hänsyn till den position som grupperingen håller på att inta i världen och i förbindelserna mellan EU och Latinamerika. Därför har kommissionen fått i uppdrag att förhandla om ett interregionalt ramavtal för handelssamarbete och ekonomiskt samarbete med Mercosur, i syfte att påbörja den process som skall mynna ut i ett interregionalt förbund av politisk och ekonomisk art.

– **Mexico**

Europeiska unionen är den näst största mottagaren av den mexikanska exporten. Mexico är den största latinamerikanska marknaden för den europeiska exporten. De framtida förbindelserna mellan EU och Mexico kommer att styras av "Högtidlig gemensam förklaring mellan Europeiska unionens råd och Europeiska kommissionen å ena sidan och Mexicos förenta stater å den andra" av den 2 maj 1995, vari de två parterna beslutat sig för att sluta ett avtal om politik, handel och ekonomi som skall fördjupa förbindelserna mellan de två parterna.

– **Chile**

I Chiles strategi för internationell öppenhet är närmandet till EU en prioriterad fråga. Att EU mottar detta närmande på ett positivt sätt utgör ett erkännande av landets möjligheter och av den position som landet intagit på det internationella planet, såväl politiskt som ekonomiskt. Chile önskar på detta sätt stärka sina förbindelser med EU på det institutionella planet.

– **Cuba**

Cuba tycks vara på väg in i en förändringsprocess, vilken EU är berett att stödja. I detta sammanhang har kommissionen föreslagit att en diskussion skall inledas i syfte att undersöka villkoren för en förstärkning av förbindelserna med Cuba²⁰. Trots de politiska riskerna har Europeiska unionen kunnat försäkra sig om en kontinuitet i förbindelserna med Cuba, och unionens erfarenheter när det gäller främjande av demokratin i regionen gör det till en av landets främsta samtalspartner.

Redan nu mottar Cuba humanitärt bistånd från EU och är föremål för vissa instatser riktade mot det civila samhället och ekonomiskt bistånd som syftar till att stödja de ekonomiska reformer som satts igång i landet.

20

"Förbindelserna mellan Europeiska unionen och Cuba", Kommissionens meddelande till rådet och Europaparlamentet.

III. VÄGAR MOT ETT FÖRDJUPAT PARTNERSKAP MED LATINAMERIKA

Latinamerika har tack vare sin nya politiska och ekonomiska öppenhet anträtt vägen mot djupgående förändringar, och strävar efter att bli en av aktörerna på världsmarknaden med vilken Europeiska unionen bör **fördjupa sina partnerrelationer på det politiska planet och på handels- och samarbetsplanet**.

När nu de riktlinjer som fastställts för perioden 1991–1995 löper ut är det lämpligt att börja **reflektera över vilken inriktning de fortsatta förbindelserna mellan Europeiska unionen och Latinamerika bör ges**, med beaktande av de erfarenheter som samlats, de nya möjligheter som uppstått och de utmaningar som finns på båda sidor inom områden som handel, investeringar eller samarbete.

1. VAD REPRESENTERAR LATINAMERIKA FÖR VÄRLDEN IDAG?

1.1 Latinamerika framstår allt mer som ett "nytt" ekonomiskt område på det globala planet

Under de senaste åren har det å ena sidan visat sig att Latinamerika har en mycket stor total tillväxtpotential, även om denna skiljer sig mycket mellan de olika länderna, men å andra sidan att situationen fortfarande är ömtålig. Analytikerna är ändå ense om att denna ömtålighet inte motsäger tendensen till en praktiskt taget allmän återhämtning. De stora ekonomiska och politiska omvälvningarna inom subkontinenten och då särskilt det resoluta öppnandet mot omvärlden efter en lång historia av protektionism, är faktorer som tillsammans med det faktum att Latinamerika har en mycket stor inre marknad och en betydande tillväxtpotential gör regionen till ett strategiskt område för investeringar och utvecklandet av handelsförbindelser. Ekonomin har tagit fart sedan början av 90-talet, med en tillväxttakt på 3,2 % under 1991–1993 och 3,7 % under 1994 (CEPAL). Det kan vara lämpligt att påminna om det svåra läge Latinamerika befann sig i under slutet av "det förlorade årtiondet" för att riktigt kunna belysa vilka framsteg som åstadkommits under 90-talet, och att understryka regionens potential trots de problem som fortfarande finns, särskilt vad beträffar sociala orättvisor och klyftorna mellan de olika ländernas utvecklingsnivå.

1.2 En växande internationell närvaro

Latinamerika har skapat sig en plats i den internationella gemenskapen. Subkontinenten och dess olika delar försöker hitta sin väg bland de nya internationella utmaningarna och ta vara på de nya möjligheter som erbjuds. De olika aspekterna av denna internationella närvaro bekräftar att Latinamerika är ett framtidsområde, i såväl ekonomiskt som politiskt hänseende, som inte kan förbigås:

– **Amerika och Västindien:** De interamerikanska förbindelserna har förändrats mycket i en mer pragmatisk och konstruktiv riktning. Detta närmande har bland annat resulterat i ett nordamerikanskt frihandelsavtal (NAFTA), mellan USA, Canada och Mexico.

Under det amerikanska toppmötet i december 1994 planerades **ett frihandelsområde omfattande hela Amerika till år 2005**.

Vad beträffar Västindien bildades 1994 **Sammanslutningen mellan staterna i Västindien** omfattande de 13 länderna i Caricom, Cuba och länderna i Tre-gruppen (Mexico, Venezuela och Colombia)

Noteras bör även den ökande och allt mer självständiga roll som spelas av **OAS, organisationen för de amerikanska staterna**.

– **Stilla havet:** Den ekonomiska tillväxten i Asien utövar en viss dragningskraft på subkontinenten som i sin tur utgör ett område av ökande intresse för dessa länder. Chile och Mexico är medlemmar i APEC (ekonomiskt samarbete för Asien och Stilla havsområdet), som siktar på att inrätta ett frihandelsområde till år 2020.

– **Antarktis:** Chile och Argentina har direkt anknytning till Antarktis, där de gör anspråk på vissa områden.

– **Sydatlanten:** Förbindelserna mellan Latinamerika och Afrika är mycket begränsade och berör främst Brasilien. De stora politiska omvälvningar som ägt rum i södra Afrika under de senaste åren låter ana en möjlighet till utveckling av en syd-sydlig samarbetsaxel. Europa skulle tack vare sina historiska band med både Latinamerika och Afrika kunna spela en roll som katalysator i denna process.

– **Panamakanalen, förbindelsen mellan de två världshaven:** Det ligger i vårt intresse att förstärka den europeiska närvaron i denna mycket viktiga internationella handelspassage under de kommande åren.

Det finns även andra aspekter på förstärkningen av Latinamerikas internationella position som kan framhåvas, exempelvis

- dess roll i **nedrustning och icke-spridning av kärnvapen**²¹,
- **Mexicos anslutning till OECD** 1994 vilket ändrar de traditionella nord-sydrelationerna,
- Latinamerikas betydelse för det **internationella finanssystemets** stabilitet,

²¹ Tlatelolcoavtalet som syftar till en kärnvapenförbud i Latinamerika (1967).

- miljöfrågornas betydelse,
- betydelsen av frågor med anknytning till narkotikahandeln

2. EN MÅNGFACETTERAD KONTINENT. GEMENSKAPENS LÖSNING

2.1 Föreslagen strategi

Trots en viss enhetlighet som har sin grund i en del kulturella och historiska faktorer och ett likartad utveckling kännetecknas Latinamerika främst av heterogenitet som visar sig på många områden, däribland följande:

- De olika staternas yta.
- Olikheter beträffande befolkningar och kultur: Europeiskt ursprung, inhemskt (400 etniska grupper), afrikanskt ursprung, asiatiskt och från Mellanöstern. Situationen varierar från land till land, från det mycket europeiska Argentina, till Brasilien med mest blandad befolkning, och Peru och Guatemala där det inhemska ursprunget dominerar.
- Den språkliga mångfalden: Europeiska gemensamma språk används till största delen, särskilt spanska och portugisiska, men inhemska och andra språk används också.
- Religiösa olikheter: Den katolska övervikten består, men har börjat naggas i kanten.
- En mycket ojämn demografi, som inte systematiskt motsvarar staternas yta.
- Betydande skillnader i den ekonomiska utvecklingen: Stora skillnader i BNP, som för 1994 spände mellan 502 dollar per capita i Nicaragua till 4747 dollar i Argentina (Interamerikanska utvecklingsbanken), och i inkomstfördelning.
- Betydande skillnader i utvecklingsindex (enligt FNs utvecklingsprogram UNDP).

Hur skall man, med tanke på heterogeniteten i Latinamerikas möjligheter och de allt snabbare förändringarna i Latinamerika under de senaste åren, kunna säkerställa en ökad europeisk närvaro?

Förstärkningen av dialogen mellan Europeiska unionen och Latinamerika och av effektiviteten hos av gemenskapsbiståndet bör anpassas till de olika regionala nivåerna samtidigt som helhets-dialogen (Riogruppen) konsolideras och den gradvisa integrationen av subkontinenten underlättas. Med tanke på Latinamerikas heterogenitet kommer förbindelserna mellan EU och Latinamerika att fortsätta domineras av kontakter på det regionala planet (andinska gruppen, Centralamerika, Mercosur) eller med enskilda länder (Mexico, Chile, Cuba).

Detta regionala och enskilda närmande från Europeiska unionen gentemot Latinamerika utgör gemenskapens svar på Latinamerikas "öppna regionalism". Strategin bör göra det möjligt att ta ett stort steg framåt i förbindelserna mellan unionen och Latinamerika, tack vare att de nationella och regionala olikheterna kan beaktas.

Ett sådant närmande gör det också möjligt att utveckla den särskilda potential som finns i varje enskilt land eller sammanslutning av länder i deras relation med EU genom att modulera gemenskapens bistånd i enlighet med den utvecklingsnivå som uppnåtts i varje enskilt land eller sammanslutning av länder. På så vis kommer vissa länder och/eller regioner att huvudsakligen vara mottagare av utvecklingsbistånd, medan andra mer utvecklade och högpresterande länder blir värdefulla partners i aktiviteter av ömsesidigt intresse.

2.2 Finansiella behov

Denna strategi bör, inom ramen för tillgängliga budgetmedel, öka effektiviteten av gemenskapens samarbete. **Med reservation för det årliga budgetförslaget uppgår det planerade vägledande budgetanslaget för perioden 1995–1999 för detta syfte till 1 343 miljoner ecu för avdelning B7-301 "Samarbete med utvecklingsländer i Latinamerika", som omfattar finansiellt, tekniskt och ekonomiskt samarbete med dessa länder, vilket skall jämföras med 925 miljoner ecu för perioden 1990–1994. Latinamerika kan dessutom, liksom andra utvecklingsländer, få del av andra övergripande och sektoriella åtgärder för vilka finansieringen särskilt föreskrivs i avdelning B7 i den allmänna budgeten²², (exempelvis livsmedelsbistånd, humanitärt bistånd, flyktinghjälp, hjälp till enskilda organisationer, stödåtgärder till förmån för demokratin och de mänskliga rättigheterna, investeringsfrämjande åtgärder (ECIP), osv.)**

²² Det totala belopp som anslogs till dessa andra åtgärder i latinamerikanska länder var 905 miljoner ecu för perioden 1990–1994.

3. STRATEGIER SOM BÖR ANVÄNDAS

3.1 Stärkta politiska förbindelser

Den nya internationella dimensionen som Latinamerika uppnått under de senaste åren kräver att den politiska dialogen med denna region förstärks, vilket också eftersträvas av regionen. Dialogen bör fördjupas på subkontinental (Riogruppen), regional (Mercosur, Centralamerika, Andinska paktens), bilateral (särskilt med enskilda länder) samt interparlamentarisk nivå, inom internationella forum, mellan EU och Latinamerikas ständiga företrädare och på iberomexikansk nivå. Teman som bevarandet av fred och regional stabilitet, liksom gemenskapens stöd till demokratiska processer, försvar och främjande av de mänskliga rättigheterna förblir mycket viktiga. Nya teman skulle dock kunna integreras i den politiska dialogen, som går utöver de specifikt latinamerikanska frågorna, som exempelvis utvecklingen av interamerikanska förbindelser (särskilt genom NAFTA, och med tanke på att Europeiska unionen utvecklar sin egen politiska dialog med USA som är den viktigaste aktören på subkontinenten), integrationen av Chile och Mexico i APEC och av den sistnämnda i OECD och slutligen frågorna om miljöskydd. Latinamerikas roll i världen som beskrivs ovan ger en aning om de många möjligheterna till berikande av den politiska dialogen mellan EU och Latinamerika kring teman som rör hela den internationella gemenskapen (eller Latinamerika/USA/EU i vissa fall), utan att de institutionaliserade dialogerna (San José-dialogen och dialogen med Riogruppen) och de enskilda dialogerna minskas i betydelse. Europa kan få en viktig roll för att efterhand få Latinamerika med i ledningen av de internationella affärens.

3.2 Åtgärder som skall vidtas inom områdena frihandel och integration

Dessa teman är prioriterade med avseende på våra latinamerikanska partner. Europeiska unionen stödjer förstärkningen av kommersiellt, ekonomiskt och tekniskt utbyte med subkontinenten, och bidrar med sitt institutionella stöd till den regionala integrationsprocessen. Europeiska unionen har för övrigt inom detta område en stor fördel i jämförelse med andra världsekonomiska grupper genom den unika erfarenhet som den europeiska integrationen utgör. Det finns en stark önskan i Latinamerika att få ta del av denna erfarenhet. Europeiska unionen kan även framhålla det faktum att morgondagens utmaningar har samband med genomförandet av en verklig integration som visserligen grundas på frihandeln och marknadsreglerna, men som måste åtföljas av lämpliga åtgärder i syfte att garantera den sociala sammanhållningen och en hållbar utveckling. Slutligen skall de avtal som sluts med de olika latinamerikanska integrationsstrukturerna följas av regionala liberaliseringsåtgärder, vari den privata sektorn har en viktig roll att spela.

3.3 Mer relevant, målinriktat, innovativt och flexibelt utvecklingsarbete

Utvecklingsarbetet (och i synnerhet strävan efter en hållbar utveckling) förblir ett huvudelement i Europeiska unionens strategi beträffande Latinamerika.

Förutom de **oundvikliga budgetkraven** som kommer att påverka möjligheterna till en ökning av biståndsmedlen till Latinamerika, finns tre ytterligare skäl som talar för att **de nya riktlinjerna för samarbetet koncentreras kring några få prioriterade strategier**. Det gäller att möta utmaningarna som Latinamerika ställs inför, att respektera och genomföra de mål och former för samarbetet med utvecklingsländer som anges i Fördraget om Europeiska unionen²³, och slutligen, att finna ett effektivare och tydligare sätt för samarbete.

Det är lämpligt att **upprätta ett förnyat partnerskap med subkontinenten** för att biståndsmottagarna så småningom skall kunna bli aktiva parter. Med tanke på de latinamerikanska utmaningarna och de europeiska möjligheterna föreslås en koncentration av Europeiska unionens utvecklingsarbete till tre **prioriterade riktningar**, tillsammans med tre **tvärgående teman** av gemensamt intresse.

3.3.1 **Prioriterade inriktningar**

De kan sammanfattas på följande sätt: **Förenat engagemang för demokratin, den sociala utvecklingen och internationell konkurrens.**

De kännetecknas av genomförandet av samsarbetsinsatser i de olika länderna.

***INSTITUTIONELLT STÖD OCH KONSOLIDERING AV DEMOKRATISKA PROCESSER**

Det gäller att säkerställa att de demokratiska processerna förblir oåterkalleliga.

– **Rättsstatens** institutioner konsolideras genom förstärkning av rättsliga, juridiska, polisiära institutioner och institutioner för mänskliga rättigheter i syfte att effektivisera och utöka deras roll och genom uppmuntran till god offentlig ledning ("good governance"), häri inbegripet lokal och kommunal ledning.

²³ Se artikel 130u och 130x i avdelning XVII "Utvecklingsarbete".

- **Statsreform** och stöd till decentralisering sker genom modernisering av den offentliga förvaltningen (på centrala och decentraliserade nivåer), skattereformer, rationalisering och effektivisering av ämbetsverken, förvaltning av privatiserade tjänster och yrkesutbildningsprogram för tjänstemän inom statens olika institutioner.
- Stöd till utformning av **politik på olika områden** (utbildning, hälsa, landsbygdsutveckling osv.) med hjälp av unionens erfarenhet och på grundval av riktade åtgärder. Inom **landsbygdssektorn** är det lämpligt att beakta de makroekonomiska förändringar som kommit till stånd, att ytterligare framhåva det institutionella stödet, och att bättre ta till vara det civila samhällets aktörer och deras kunskaper.

* **BEKÄMPNING AV FATTIGDOM OCH SOCIAL UTSLAGNING**

Det gäller att lösa "den sociala skulden" och att integrera de berörda folken i marknadsekonomin. Kampen mot marginalitet, social utslagning och extrem fattigdom måste utgöra en stark finansiell prioritering i utvecklingssamarbetet med Latinamerika. Särskilda biståndsprogram som huvudsakligen rör områdena **hälsa, utbildning eller boende** måste genomföras. Dessa åtgärder som utformats på grundval av **integrerade nämnden som främjar en hållbar utveckling**, skulle, förutom punktprojekt i enlighet med europeisk biståndstradition, kunna bli föremål för kompletterande program som tar i anspråk berörda elementen inom det civila samhället i Latinamerika och Europa. **Det gäller att för gemenskapssamarbetet dra praktiska slutsatser av handlingsprogrammet från det sociala toppmöte som hölls i Köpenhamn i mars 1995.**

Det är också viktigt att **knyta den ekonomiska utvecklingen till sociala framsteg** beträffande arbetstagares grundläggande rättigheter, särskilt genomstöd till Internationella arbetsorganisationens väsentliga konventioner, och då i synnerhet de som rör avskaffande av tvångsarbete och barnarbete, föreningsfrihet, rätten att organisera sig och kollektivförhandla samt principen om icke-diskriminering.

* **STÖD TILL EKONOMISKA REFORMER OCH FÖRBÄTTRING AV DEN INTERNATIONELLA KONKURRENSKRAFTEN**

Kontrollen över olika makroekonomiska variabler förblir en nödvändighet för Latinamerika som i detta syfte åtnjuter stöd från Världsbanken och från Internationella valutafonden. Gemenskapens åtgärder bör göra det möjligt för de latinamerikanska länderna att dra nytta av gemenskapens erfarenheter (inom områden som exempelvis konkurrens, normer och standarder), och kommer att inriktas på följande områden:

- **Utvecklingsstöd inom den privata sektorn**, fördjupning av **det ekonomiska samarbetet av ömsesidigt intresse**, främjande av **industriellt, vetenskapligt och tekniskt samarbete**²⁴, främjande av **utveckling av informationssamhället**. Europeiska unionen kommer att gynna utvecklingen av **handel** och **investeringar** i båda riktningarna, i syfte att förbättra diversifieringen och moderniseringen av latinamerikanska ekonomier och att stärka den europeiska närvaron på Latinamerikas nya marknader. Europeiska unionen kommer att uppmuntra dessa länder att delta i utvecklingen av informationssamhället för att i ömsesidigt intresse förstärka de tekniska och industriella banden mellan de två regionerna och utnyttja de tillfällen som skapas genom de nya marknaderna.
- Upprättandet av en **bättre samverkan mellan industriellt bistånd och vetenskapligt och tekniskt bistånd**. Det visar sig nödvändigt att stödja Latinamerikas ansträngningar att rationalisera och bättre samordna forskningsprogrammen på universitet och offentliga institutioner, att bidra till att närma den vetenskapliga forskningen till de tekniska framsteg som görs inom den privata sektorn och slutligen att medverka till utbildning av tjänstemän i vetenskapliga och tekniska institutioner. Det vetenskapliga och tekniska biståndet kan användas till att bidra till dessa mål.
- **Förstärkning av industriellt stöd och investeringar**. Partnerskapsprogrammen förstärks på privatsektornivå mellan Europeiska unionen och Latinamerika (ECIP, AL-invest). I stället för att öka medlen bör man säkerställa de befintliga strukturernas kontinuitet och förbättra deras effektivitet. En mer direkt och aktiv samordning med den industriella biståndspolitikerna bör innefattas i universitetssamarbetet, genom att stipendiater närmas till företagen i den privata sektorn.
- Finansieringarna från **EIB bör intensifieras**, för att möta de mycket stora behov som finns i Latinamerika beträffande infrastrukturer. Åtgärderna bör komplettera insatserna från internationella organ såsom Interamerikanska utvecklingsbanken.
- **Främjande av utrikeshandel**. Europeiska unionen bör uppmuntra liberalisering av handeln i båda riktningarna och säkerställa en bättre tillgång till latinamerikanska produkter på sina marknader för att underlätta dessa länders harmoniska införlivande i världsekonomin, i enlighet med Fördraget om Europeiska unionen. Handelsfrämjande åtgärder och åtgärder för diversifiering av export och marknader kommer att genomföras.

²⁴ Detta samarbete genererar ömsesidiga fördelar och bör inte begränsas till enbart överföring av teknologier.

3.3.2 Tvärgående teman

För varje prioriterad biståndsinriktning som definieras i det föregående, är det lämpligt att ge hög prioritet åt tre tvärgående teman vid genomförandet, nämligen regionalt samarbete och integration, utbildning samt förvaltning av det ömsesidiga beroendet mellan Nord och Syd.

* STÖD TILL REGIONALT SAMARBETE OCH INTEGRATION

Denna väg mot marknadsutvidgning inom ramen för det internationella öppnandet och måste förstärkas. Resultaten av åtgärderna inom detta område är mycket positiva. Det ligger i unionens intresse att tillmötesgå den växande efterfrågan på samarbete inom området, för att förstärka och stödja de ansträngningar som de latinamerikanska länderna gjort inom sina interregionala förbindelser.

* UTBILDNING

Utbildning är en avgörande faktor för varaktig ekonomisk och social utveckling i demokratiska samhällen och bör garanteras hela befolkningen på ett rättvist sätt. Förutom vissa särskilda projekt inom området landsbygdsutveckling och demokratisering, där utbildning är en av huvudkomponenterna, har EG satt igång ett innehållsrikt program till stöd för de nationella systemen för högre utbildning (ALFA). Inte desto mindre bör andra initiativ tas, inom området grundutbildning, alfabetisering, vuxenutbildning, yrkesutbildning och teknisk undervisning, varvid särskilt eftertryck ges åt utbildning bland de minst gynnade samhällsgrupperna och åt utbildning av lärare. För övrigt är utbildning genom forskning av yttersta vikt inom området vetenskap och teknik.

* FÖRVALTNING AV DET ÖMSESIDIGA BEROENDET MELLAN NORD OCH SYD

När det gäller förvaltningen av det ömsesidiga beroendet mellan Nord och Syd är genomförandet av åtgärder inom områdena miljö, energi och narkotika, vilka kräver långsiktigt engagemang, oundgängligt för att främja en varaktig ekonomisk och social utveckling.

– **Miljö:** Det är viktigt att integrera miljöfaktorer i all samarbetspolitik med respekt för bestämmelserna i Agenda 21 och att göra en särskild ansträngning för att säkerställa bevarandet av tropiska skogar, utan att bortse från problemen med föroreningar från industri och urbanisering (transport, vattendistribution, avfallshantering, osv.). De tekniker som utvecklats i Europa skulle kunna bidra med lösningar på de problem som förorskas av urban och industriell förorening. Såsom fastställdes 1991 (i riktlinjerna för 1991-95) måste en väsentlig del av utvecklingssamarbetet med Latinamerika (minst 10 %) inriktas på finansiering och genomförande av projekt som har direkt samband med miljöskydd.

– **Energi:** Latinamerika har avsevärd energipotential och står inför mycket stora utmaningar inom detta område. Tillväxtnöjdhetsämnet medför ett ansevärt finansieringsbehov. Europeiska unionen kan med hjälp av tekniköverföring bidra till en mer rationell energianvändning och hjälpa till med utvecklingen av förnybara energikällor. Unionen kan likaså ge sitt stöd vid utarbetandet av energipolitik och omstruktureringen av denna sektor med stöd av särskilt programmet ALURE.

– **Narkotika:** I de länder som berörs av produktion, förädling och smuggling av narkotika underlättar unionens beviljande av handelskoncessioner utvecklingen av ersättningsproduktion. Finansieringen av de särskilda utvecklingsprojekten på fältet bör utökas. Dialogen på ministernivå mellan EG och Latinamerika om rättsligt samarbete kommer att fortsätta. Dessutom måste det samarbete som direkt rör kampen mot narkotikahandeln förstärkas.

– Andra teman kan undersökas inom förvaltningen av det ömsesidiga beroendet, exempelvis **befolkningspolitik**, **folkhälsa** eller **transport**. Inom det sistnämnda området är det lämpligt att stödja moderniseringen och omstruktureringen av transportssystem inom Latinamerika, och att förbättra rörligheten för personer och varor och tillgången till transportmarknader (särskilt beträffande sjötransporter) genom att avskaffa administrativa, tekniska och andra hinder. Särskild uppmärksamhet kan dessutom ägnas åt satellitnavigeringssystem.

3.3.3 Lämpliga förvaltningsformer

Europeiska unionen har redan en lång rad möjligheter att tillgå för att möta de olika behov som härrör från Latinamerikas mångfald, vilka är lämpliga att koncentrera kring prioriterade teman och inriktningar för att säkerställa en optimal kombination av befintliga medel och instrument för dessa behov, och för att förbättra det "bilaterala" samarbetet land- eller regionvis ("policy mix"). Sålunda kommer de strategiska riktlinjerna för varje land att uppdateras regelbundet och formen för förvaltningen av prioriterade inriktningar och tvärgående teman kommer systematiskt att behandlas i "sektoriella riktlinjer", där de lämpligaste åtgärdsformerna anges.

*** BEHOV AV ATT FÖRSTÄRKA GEMENSKAPSÅTGÄRDERNAS EFFEKTIVITET**

Enligt budgetkraven skall de utvecklingsprogram som sätts igång ha en reell effekt, vars varaktighet garanteras dels av **mottagarnas aktiva deltagande i varje fas**, och dels av en **strävandet efter komplettering eller samfinansiering** från Latinamerikanska länder och unionens medlemsstater, men även från andra internationella långgivare av internationella fonder, exempelvis Interamerikanska utvecklingsbanken. För övrigt kommer ansträngningarna till samordning och dialog som inrättats i vissa multilaterala organ (OECD, UNCTAD), att följas upp med största intresse.

***BEHOV AV EN BÄTTRE SAMORDNING MED MEDLEMSSTATERNA**, med stöd av Fördraget om Europeiska unionen²⁵. Genom gemensamma ansträngningar för samordning och finansiering av de medlemsstatsåtgärder som involverar europeiska operatörer och konsortier, bör programmets kvalitet kunna förbättras märkbart och de disponibla medlen kunna komma till effektivare och tydligare användning. Det skulle också vara lämpligt att göra gemenskapens insatser mer kända i regionen, och säkerställa bättre information, särskilt på lokal nivå. Man får inte glömma att medlemsstaternas och gemenskapens bistånd gör Europeiska unionen till den största givaren av utvecklingsstöd till Latinamerika, vilket ger unionen en viktig kvantitativ fördel. Det gäller att i en första etapp **fastställa prioriterade områden för samordning**, vilka bör orienteras kring de tre prioriterade inriktningarna och de tre tvärgående temana av gemensamt intresse som anges ovan. Dessutom bör man på alla nivåer **verka för att tydliggöra de åtgärder som genomförs i samarbetet mellan Latinamerika och unionen**.

För övrigt sammanfaller tendenserna i medlemsstaternas utvecklingssamarbete med Europeiska gemenskapens: maximalt utnyttjande av begränsade resurser, bibehållande av ett viktigt traditionellt utvecklingsbistånd till vissa länder och utvidgning av ekonomiskt, vetenskapligt och tekniskt samarbete i de mer utvecklade länderna, tyngdpunkt på teman som demokratisering och mänskliga rättigheter, miljö, kvinnor i utveckling, inhemska minoriteter, osv.

*** DECENTRALISERAT SAMARBETE**

Alla aktörer i Europeiska unionens och Latinamerikas civila samhälle skulle kunna delta mer aktivt i det nya partnerskap som föreslås. Det decentraliserade samarbetet bör därför uppmuntras och definieras inom åtgärdsprogram där riktlinjerna för verksamheten tydligt fastställs (exempelvis samfinansiering). Många samsarbetsaktörer (kommuner, regionala förvaltningar, företag, yrkessammanslutningar, universitet, enskilda organisationer osv.), bör på så sätt aktivt kunna delta utvecklingssamarbetet.

*** KONCENTRATION AV ÅTGÄRDER INOM FLERÅRIGA ÖVERGRIPANDE PROGRAM**

Autonoma projekt och punktåtgärder kommer alltid att vara nödvändiga. Det kan dock vara välbetänkt att, när prioriterade inriktningar och tvärgående teman en gång fastställts, och samarbetet inriktats på interventionsområden, i enlighet med vad som skett inom det ekonomiska utvecklingssamarbetet (ALFA, AL-invest, ALURE) planera för fleråriga övergripande program med stark multiplikatoreffekt, och på så sätt säkerställa att gemenskapens insatser blir mera synliga utan att dimensionen Syd-Syd för den skall förbises.

3.4 Behov av bättre kunskap och ömsesidig förståelse

Fördjupandet av kunskap och ömsesidig förståelse utgör även det ett område av ömsesidigt intresse. Det är därför lämpligt att stödja åtgärder för att öka tydligheten i de båda riktningarna och på så sätt uppnå bättre ömsesidig kunskap mellan de europeiska och latinamerikanska folken. Många latinamerikaners föreställning om Europa är fortfarande beklagligt nog en fördomsfull bild av en protektionistisk kontinent. Å andra sidan finns även i vissa europeiska kretsar en felaktig, stereotyp bild av subkontinenten, med ofta mycket dåliga kunskaper om de senaste årens snabba förändringar.

Ökad kännedom leder till ökad förståelse och bättre kommunikation och samarbete. Det är också vad som krävs för det nya partnerskap som här föreslagits.

Europa är, särskilt genom sina medlemsstater, en känd och erkänd partner för Latinamerika, men viktiga ansträngningar återstår att göra för att öka synligheten hos de interregionala förbindelserna och särskilt hos samsarbetsinsatserna. Tyngdpunkten borde läggas inte endast på ökande informationsinsatser, utan framför allt på ett mycket större deltagande av det civila samhället i samsarbetsprogrammen. För detta ändamål krävs att de utvecklingsansvariga blir mera medvetna om behovet att intensifiera samarbetet mellan Europeiska unionen och Latinamerika i syfte att ge ny inspiration till de sekelgamla förbindelser som förenar oss med denna region i världen, på grundval av ett önskat och äkta partnerskap.

²⁵ Artikel 130u.

FÖRTECKNING ÖVER BILAGOR

- I.1 Latinamerika - basuppgifter
- I.2 Hälsa i Latinamerika
- I.3 Utbildning i Latinamerika

- II Institutionella förbindelser mellan Europeiska gemenskapen och Latinamerika

- III.1 Handel mellan Europeiska unionen och Latinamerika
- III.2 Europeiska unionens handel med Latinamerika
- III.3 Områdesvis utveckling av handeln mellan Europeiska unionen och de huvudsakliga regionala enheterna i Latinamerika (i miljoner ecu)

- IV.1 Latinamerikas andel av de internationella investeringarna
- IV.2 Utländska direktinvesteringar i Latinamerika och Västindien
- IV.3 Europeiska unionens andel av det officiella utvecklingsbiståndet till Latinamerika

- V.1 Europeiska gemenskapens utvecklingsbistånd till Latinamerika
- V.2 Sammanlagt budgetåtagande till förmån för Latinamerika (1990--1994)
- V.3 Budgetåtagande till förmån för Latinamerika 1990--1994: utveckling av tre specifika budgetrubriker

- VI Samarbete mellan Europeiska gemenskapen och Latinamerika 1996--2000. Förslag till prioriterade inriktningar och teman: disponibla anslag i budgeten

BILAGA I.1 : LATINAMERIKA - BASUPPGIFTER

LAND	BASUPPGIFTER	BEFOLKNING i miljoner invånare	BNP per capita i US-dollar	REAL TILLVÄXTTAKT i %		TOTAL UTLANDSSKULD (i förhållande till BNP) i %		Genomsnittliga räntebetalningar på skulden i % av exporten		INFLATIONSTAKT (Årliga genomsnitt)	
		(1993) (Världsbanken)	(1994) (IDB)	1970-1980	1980-1993	(1990) (Världsbanken)	(1993) (Världsbanken)	(1980)	(1993)	(1970-1980) (Världsbanken)	(1980-1993) (Världsbanken)
MEXIKO		90,0	2.284,0	6,3	1,6	40,0	32,8	48,1	31,5	18,1	57,9
CENTRALAMERIKA											
Costa Rica		3,3	1.860,0	3,6	2,5	59,9	48,1	29,1	18,1	15,3	22,1
El Salvador		5,5	1.186,0	4,2	1,6	28,4	21,0	7,5	14,9	10,7	17,0
Guatemala		10,0	950,0	5,8	1,7	35,2	22,4	7,7	13,2	10,5	16,8
Honduras		5,3	788,0	5,8	2,9	104,7	101,2	21,4	31,5	8,1	8,2
Nicaragua		4,1	502,0	1,2	-1,8	741,6	695,4	22,3	29,1	12,6	644,6
Panama		2,5	2.419,0	1,3	1,8	136,9	101,6	6,3	3,1	7,7	2,1
ANDINSKA LÄNDER											
Bolivia		7,1	1.033,0	4,5	1,1	67,8	61,9	35,0	59,4	21,1	187,1
Colombia		35,7	1.598,0	5,4	3,7	44,4	32,3	16,0	29,4	22,3	24,9
Ecuador		11,0	1.347,0	9,5	2,4	118,3	98,8	33,9	25,7	13,8	46,4
Peru		22,9	1.496,0	3,5	-0,5	64,0	46,1	n.d	n.d	30,1	316,1
Venezuela		20,9	3.482,0	3,5	2,1	62,7	62,6	27,2	22,8	14,0	23,9
MERCOSUR											
Argentina		33,8	4.747,0	2,5	0,8	45,6	28,6	37,3	46,0	134,2	374,3
Brasilien		156,5	2.120,0	8,1	2,1	23,7	26,3	63,1	24,4	38,6	423,4
Paraguay		4,7	1.573,0	8,5	2,8	36,8	20,4	44,5	58,7	12,7	25,0
Uruguay		3,1	3.168,0	3,1	1,3	54,2	54,3	18,6	14,9	63,7	66,7
CHILE		13,8	3.130,0	1,8	5,1	64,1	44,7	43,1	23,4	186,2	20,1
CUBA		10,8									
TOTALT		441,0									

Källor : The World Bank Atlas -94-

BID/Rapport Annuel 94 (uppgifter för 1994)

BID/Progreso Económico y social en AL - Informe 94 (uppgifter för 1993)

CEPAL/Balance preliminar de la economía de AL y el Caribe - 94-

World Development Report -95-

BILAGA I.2
HÄLSA I LATINAMERIKA

	Antal invånare per läkare		Spädbarnsdödlighet (per 1000 levande födda)		Dödlighet hos barn under 5 år (per 1000 levande födda)		IMR (per 1000 levande)	
	1970	1993	1970	1993	1993	1993	1993	
Argentina	530	-	52	24	27	72		
Bolivia	1970	-	153	73	114	60		
Brasilien	2030	-	95	57	63	67		
Colombia	2260	-	77	36	44	70		
Costa Rica	1620	-	59	14	16	76		
Chile	2160	2150	77	16	17	74		
Cuba	-	-	-	-	-	76		
Ecuador	2870	960	100	49	57	69		
El Salvador	4100	-	103	45	60	67		
Guatemala	3660	-	100	46	73	65		
Honduras	3720	2330	110	41	56	68		
Mexico	1480	-	72	35	43	71		
Nicaragua	2150	1490	106	51	72	67		
Panama	1630	-	47	24	28	73		
Paraguay	2300	1260	57	37	46	70		
Peru	1920	940	116	63	92	66		
Uruguay	910	-	46	19	21	73		
Venezuela	1130	640	53	23	24	72		

BILAGA I.3
UTBILDNING I LATINAMERIKA

Procentandelar av respektive åldersgrupper registrerade utbildning (Årshöjningar)

Antal elever per lärare i skolor för åldern 5-11

Antal barn som inte går i skola (1990)

LAND	SKOLA (ålder 5-11)				SKOLA (ÅLDER 11-18)				HÖGRE UTBILDNING		Antal elever per lärare i skolor för åldern 5-11		Antal barn som inte går i skola (1990)	
	Totalt		Kvinnor		Totalt		Kvinnor		Totalt		1970	1992	Kvinnor	Totalt
	1970	1992	1970	1992	1970	1992	1970	1992	1970	1992	1970	1992	1990	1990
Argentina	105	107	106	114	44	-	47	-	22	43	19	-	11	7
Bolivia	76	85	62	81	24	34	20	31	13	23	27	25	29	23
Brasilien	82	106	82	-	26	39	26	-	12	12	28	23	20	19
Colombia	108	117	110	117	25	55	24	6	10	15	38	28	14	13
Costa Rica	110	105	109	104	28	43	29	45	23	28	30	32	7	7
Chile	107	96	107	95	39	72	42	75	13	23	50	25	7	7
Cuba	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	6
Ecuador	97	-	95	-	22	-	23	-	37	20	37	-	16	14
El Salvador	85	78	83	79	22	25	21	27	4	16	37	44	30	27
Guatemala	57	79	51	73	8	28	8	-	8	-	36	34	53	45
Honduras	87	105	87	107	14	19	13	34	8	9	35	38	29	27
Mexico	104	113	101	111	22	55	17	55	14	14	46	30	15	13
Nicaragua	80	102	81	104	18	44	17	46	14	10	37	37	-	-
Panama	99	106	97	105	38	60	40	-	22	24	27	23	12	12
Paraguay	109	110	103	109	17	30	17	31	9	8	32	23	12	10
Peru	107	119	99	-	31	30	27	-	19	39	35	-	21	15
Uruguay	112	108	109	107	59	84	64	-	18	32	24	21	4	4
Venezuela	94	99	94	100	33	34	34	40	21	30	35	23	17	8

BILAGA II
INSTITUTIONELLA FÖRBINDELSER MELLAN EUROPEISKA UNIONEN OCH LATINAMERIKA

	70/90	1991	1992	1993	1994	1995
1) MINISTERDIALOGER						
San José Centralamerika	1984 7 möten:	Managua San José VII	Lissabon San José VII	San Salvador San José IX	Aten San José X	Panama San José XI
Riogruppen	1990 Rom Romdeklarationen	Luxemburg första ministermötet	Santiago andra ministermötet	Köpenhamn tredje ministermötet	Sao Paulo fjärde ministermötet	Paris femte ministermötet
2) SAMARBETSAVTAL						
Chile	1990 Ramavtal om samarbete					
Argentina	1990 Ramavtal om handel och ekonomi				Ramavtal om fiske	
Paraguay			Ramavtal om samarbete			
Uruguay	1973 Handelsavtal	Ramavtal om samarbete				
Brasilien	1980 Ramavtal om samarbete		Ramavtal om samarbete			
Andinska pakten	1983 Samarbetsavtal EEG/Cartagena- avtalet 1987 Ikraftträdande av samarbetsavtal EEG/Cartagena- avtalet			Ramavtal om samarbete		

Centralamerika (Costa Rica, El Salvador, Honduras, Guatemala, Nicaragua, Panama)	1984 San José-dialogen inleds 1985 Samarbetsavtal			Ramavtal om samarbete		
Mexico	1975 Samarbetsavtal	Ramavtal om samarbete				
Mercosur			Avtal om interinstitutionellt samarbete			
3) INTERPARLAMENTARISKA SAMMANTRÄDEN EUROPAPARLAMENTET/ PARLATINO	1974 Bogota 1975 Luxemburg 1977 Mexico 1979 Rom 1981 Bogota 1983 Bryssel 1985 Brasilia 1987 Lissabon 1989 San José	Sevilla		Sao Paulo		Bryssel

L 8

BILAGA III.1 : HANDEL MELLAN EUROPEISKA UNIONEN OCH LATINAMERIKA

DEN LATINAMERIKANSKA EXPORTENS INRIKTNING

	1980				1992		
	1:a	2:a	3:e		1:a	2:a	3:e
Brasilien	EU	AL	USA		EU	AML	USA
Panama	USA	AL	EU		EU	USA	AML
Chile	EU	AL	USA		EU	AML	USA
Peru	USA	EU	AL		EU	USA	AML
Colombia	EU	USA	AL		USA	EU	AL
Ecuador	USA	AL	EU		USA	AL	EU
Mexico	USA	EU	AL		USA	EU	AL
Venezuela	USA	EU	AL		USA	AL	EU
Costa Rica	USA	AL	EU		USA	EU	AL
El Salvador	AL	USA	EU		USA	AL	EU
Honduras	USA	EU	AL		USA	EU	AL
Guatemala	AL	USA	EU		AL	USA	EU
Nicaragua	USA	EU	AL		AL	USA	EU
Bolivia	AL	USA	EU		AL	EU	USA
Paraguay	AL	EU	USA		AL	EU	USA
Uruguay	AL	EU	USA		AL	EU	USA
Argentina	EU	AL	USA		AL	EU	USA

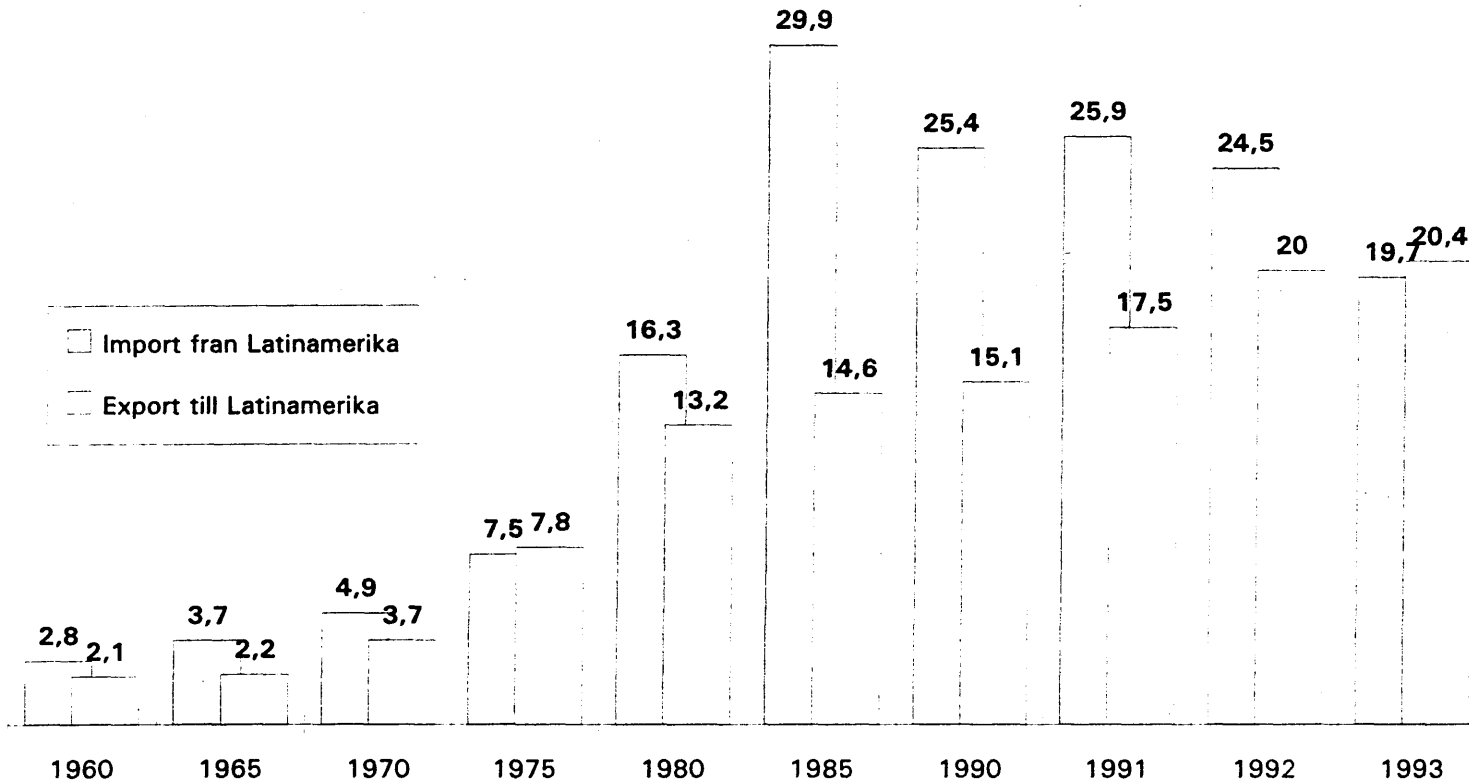
Källa : CONTRADE.

DEN LATINAMERIKANSKA IMPORTENS URSPRUNG

	1980				1992		
	1:a	2:a	3:e		1:a	2:a	3:e
Brasilien	USA	EU	AL		USA	EU	AL
Colombia	USA	EU	AL		USA	AL	EU
Ecuador	USA	EU	AL		USA	EU	AL
Mexico	USA	EU	AL		USA	EU	AL
Venezuela	USA	EU	AL		USA	EU	AL
Costa Rica	USA	AL	EU		USA	AL	EU
El Salvador	AL	USA	EU		USA	AL	EU
Honduras	USA	AL	EU		USA	AL	EU
Panama	USA	AL	EU		USA	AL	EU
Guatemala	USA	AL	EU		USA	AL	EU
Nicaragua	AL	USA	EU		AL	USA	EU
Bolivia	AL	USA	EU		AL	USA	EU
Chile	AL	USA	EU		AL	EU	USA
Paraguay	AL	EU	USA		AL	EU	USA
Peru	USA	EU	AL		AL	USA	EU
Uruguay	AL	EU	US		AL	EU	USA
Argentina	EU	USA	AL		AL	EU	USA

Källa : COMTRADE.

BILAGA III.2
EUROPEISKA UNIONENS HANDEL MED LATINAMERIKA
(i miljarder ecu)

Källa : EUROSTAT

BILAGA III.3

**OMRÅDESVIS UTVECKLING AV HANDELN MELLAN EUROPEISKA UNIONEN OCH DE HUVUDSAKLIGA REGIONALA ENHETERNA I LATINAMERIKA
(I MILJONER ECU)**

REGIONER	SEKTORER	EUROPEISKA UNIONEN (1)			
		1985	1990	1993	1994
Latinamerika	Livsmedel, drycker och tobak	11.285	9.995	10.729	
	Råvaror, bränslen, oljor, fetter och vax	14.746	8.405	6.751	
	Industriprodukter	18.364	21.407	27.536	
	Övrigt	1.480	1.462	1.207	
	Total handel	45.875	41.270	46.223	56.352
Mercosur	Livsmedel, drycker och tobak	7.028	5.438	5.781	
	Råvaror, bränslen, oljor, fetter och vax	4.573	3.902	3.230	
	Industriprodukter	6.694	9.041	11.968	
	Övrigt	602	577	386	
	Total handel	18.897	18.959	21.365	27.692
Andinska gruppen	Livsmedel, drycker och tobak	1.999	1.557	2.032	
	Råvaror, bränslen, oljor, fetter och vax	4.665	2.098	1.735	
	Industriprodukter	4.319	3.687	4.472	
	Övrigt	417	414	376	
	Total handel	11.400	7.756	8.614	10.011
Centralamerika	Livsmedel, drycker och tobak	1.227	1.212	1.154	
	Råvaror, bränslen, oljor, fetter och vax	274	180	177	
	Industriprodukter	1.696	1.174	1.603	
	Övrigt	70	41	36	
	Total handel	3.267	2.607	2.970	2.438
Mexico	Livsmedel, drycker och tobak	215	692	583	
	Råvaror, bränslen, oljor, fetter och vax	4.635	1.632	1.018	
	Industriprodukter	2.883	4.366	6.423	
	Övrigt	208	136	188	
	Total handel	7.941	6.826	8.212	9.385
Chile	Livsmedel, drycker och tobak	396	730	639	
	Råvaror, bränslen, oljor, fetter och vax	380	476	528	
	Industriprodukter	1.679	2.402	2.477	
	Övrigt	84	167	117	
	Total handel	2.540	3.776	3.761	4.319

(1) : Europeiska unionen med 12 medlemsstater

Källor : IRELA, COMEXT-DATABASE, Bruxelles-Luxembourg; IRELA

24

BILAGA IV.1

LATINAMERIKAS ANDEL AV DE INTERNATIONELLA INVESTERINGARNA.

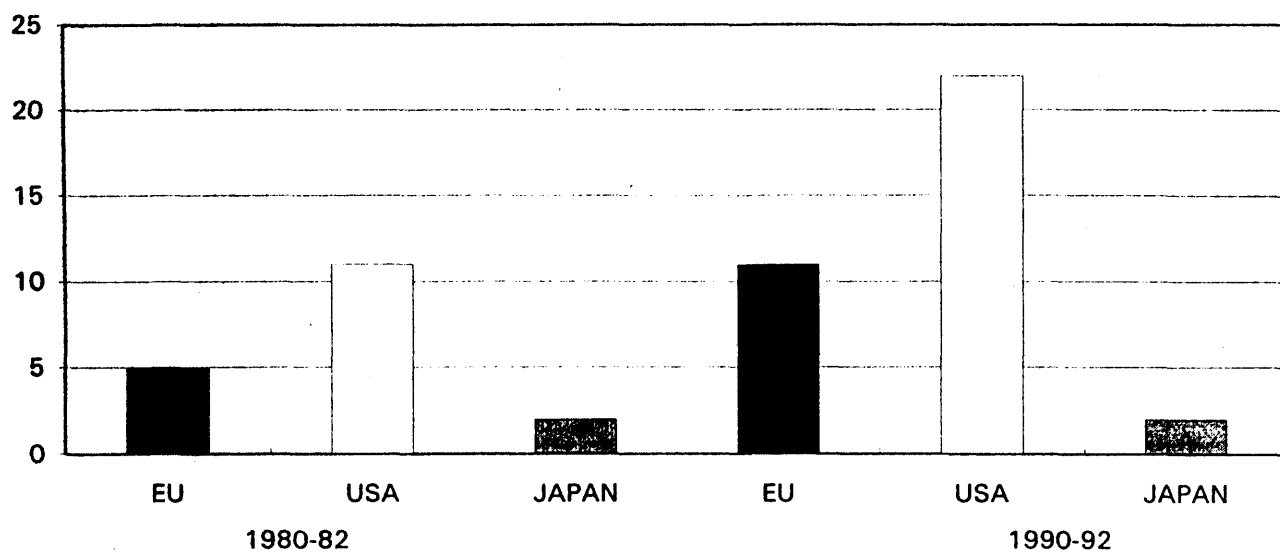
	1976-80	1981-85	1986-90	1991	1992	1993
Nettoflöden i miljarder US-dollar (årliga genomsnitt)						
Utländska direktinvesteringar	39,5	43	162,8	184,5	173,5	173,4
Alla utvecklingsländer	5,7	15,3	14,6	30,4	39,9	53,4
Asien	2	3,8	5,9	14	19,8	28,5
Latinamerika	3,5	4,5	5,2	10,1	13,5	17
Östeuropa	0	0	0,2	2,5	3,4	5

Latinamerikas procentandel av de globala utländska direktinvesteringarna.						
	1976-80	1981-85	1986-90	1991	1992	1993
	8,9	10,5	3,2	5,5	7,8	9,8
Latinamerikas procentandel av nettoflödena till alla utvecklingsländer.						
	61,4	29,4	35,6	33,2	33,8	31,8

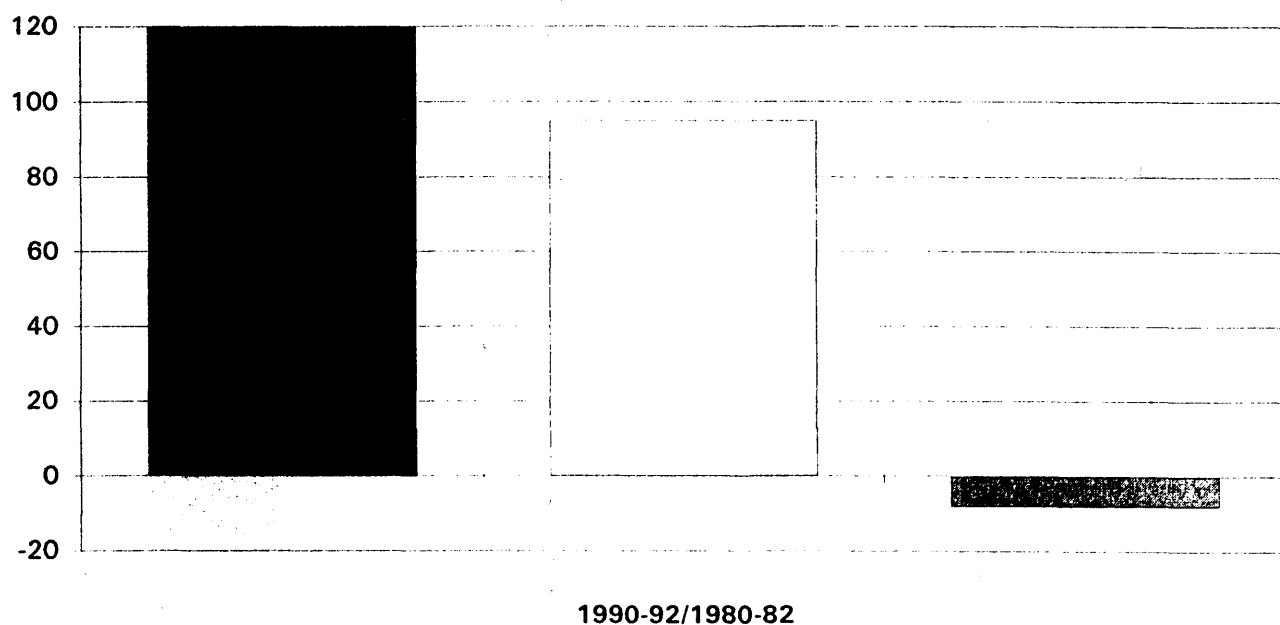
Källa : Internationella regleringsbanken

BILAGA IV.2

Utländska direktinvesteringar i Latinamerika och Västindien i miljarder US-dollar.

TILLVÄXTTAKT (%)

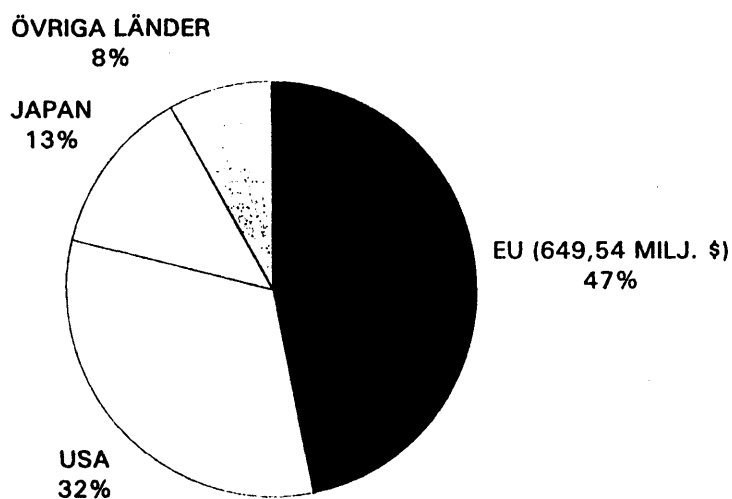
Anmärkning: I dessa siffror ingår de utländska direktinvesteringarna i områden med förmånligare beskattning, vilket medför att man inte kan fastställa deras ursprungsland eller destination och innebär att man bör använda dem med försiktighet.

Källa: IRELA vid OECD och medlemsstater i Europeiska unionen

BILAGA IV.3

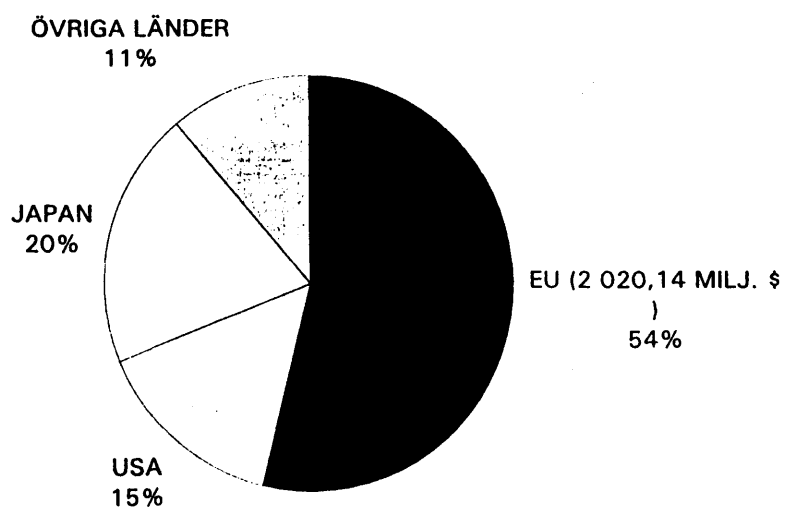
EUROPEISKA UNIONENS ANDEL AV DET OFFIELLA UTVECKLINGSBISTÅNDET TILL LATINAMERIKA
(baserat på bilateralt officiellt utvecklingsbistånd, nettoutgifter)

1982

(TOTALT OFFICIELLT UTVECKLINGSBISTÅND = 1 382 miljoner US-dollar)

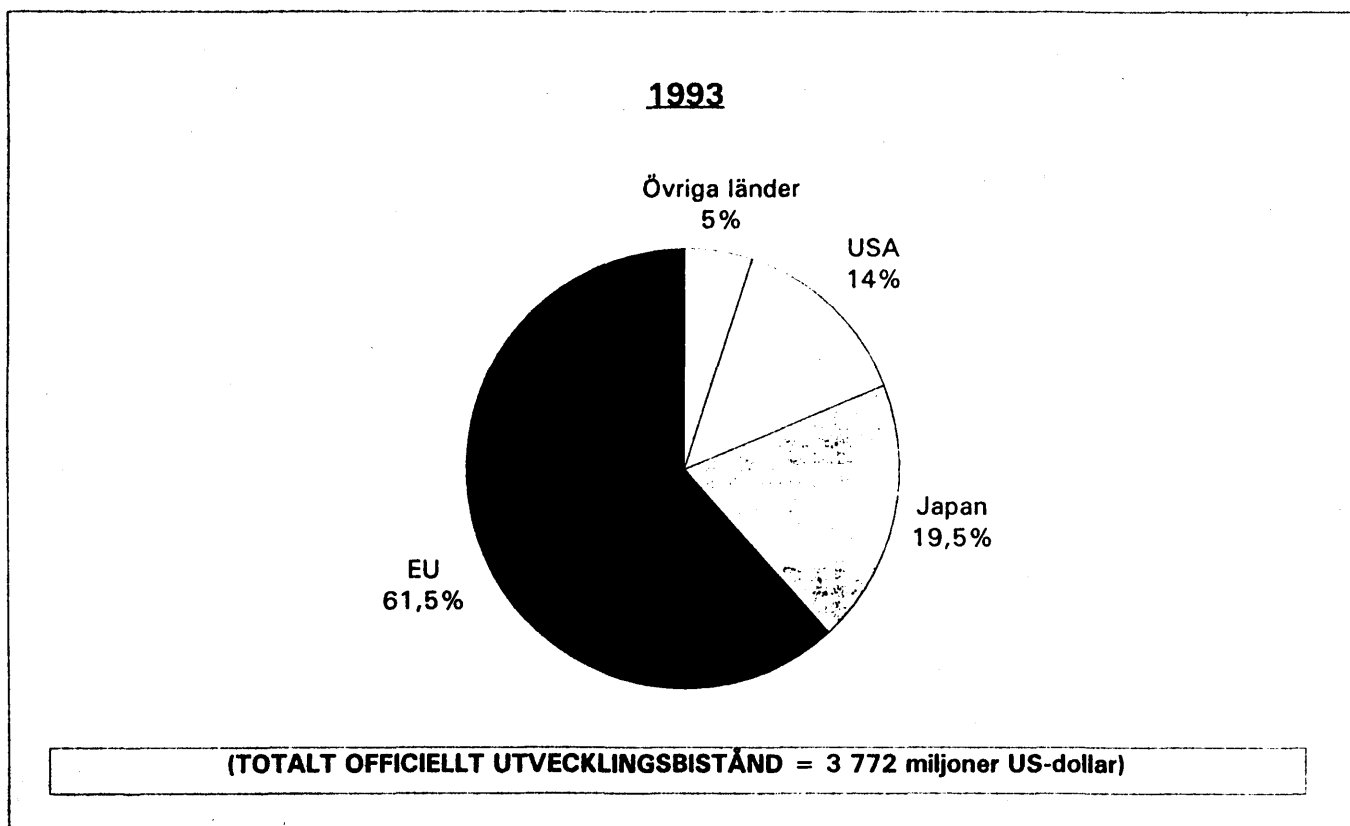
1992

(TOTALT OFFICIELLT UTVECKLINGSBISTÅND = 3 741 miljoner US-dollar)

BILAGA IV.3: fortsättning

**EUROPEISKA UNIONENS ANDEL AV DET OFFICIELLA UTVECKLINGSBISTÄNDET TILL LATINAMERIKA
(baserat på bilateralt officiellt utvecklingsbistånd, nettoutgifter)**

BILAGA V.1:**EUROPEISKA GEMENSKAPENS UTVECKLINGSBISTÅND TILL LATINAMERIKA.****Uppdelning på regioner och perioder. (åtaganden i miljoner ecu)**

	1976-83	1984-89	1990-93
Centralamerika	154,2	447,8	478,1
Andinska länder	113,1	361,9	429,2
Länder i Mercosur	10,6	63,5	175,5
Övriga Latinamerika	12,8	112,2	164,5
Regionalt stöd	24,1	37,4	106,7
TOTALT LATINAMERIKA	314,8	1022,8	1354

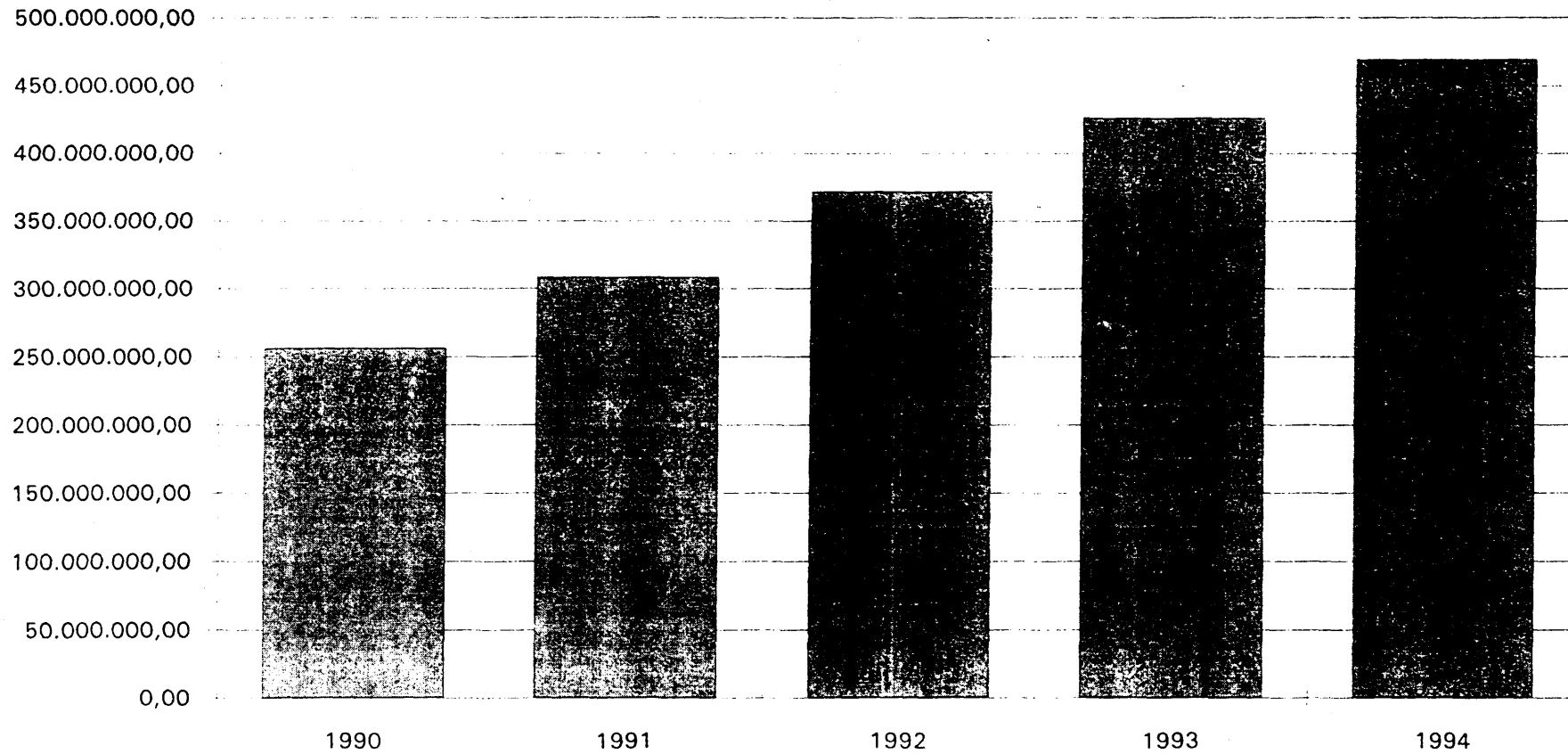
Årligt genomsnittligt bistånd uppdelat på regioner och perioder. (i miljoner ecu)

	1976-83	1984-89	1990-93
Centralamerika	19,3	74,7	119,5
Andinska länder	14,1	60,3	107,3
Länder i Mercosur	1,3	10,6	43,9
Övriga Latinamerika	1,6	18,7	41,1
Regionalt stöd	3	6,2	26,7
TOTALT LATINAMERIKA	39,3	170,5	338,5

Källa: Europeiska kommissionen, alla former av bistånd till utvecklingsländer i Latinamerika och Asien. Statistikbilaga till 17:e årsrapporten. Bryssel, den 20 oktober 1994

ANNEXE V-2

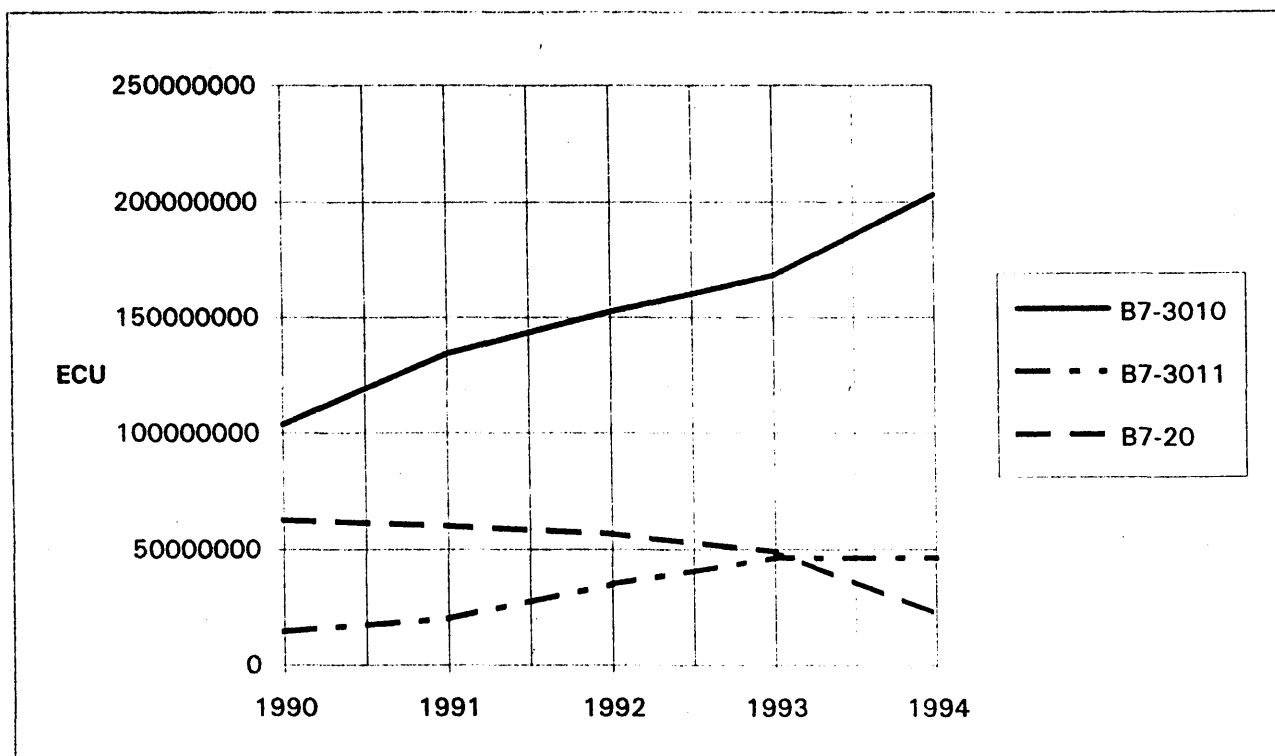
SAMMANLAGT BUDGETÅTAGANDE TILL FÖRMÅN FÖR LATINAMERIKA (1990 - 1994)

30

BILAGA V.3

BUDGETÅTAGANDE TILL FÖRMÅN FÖR LATINAMERIKA 1990--1994: UTVECKLING AV TRE SPECIFIKA BUDGETRUBRIKER

B7-3010: Ekonomiskt och tekniskt samarbete
B7-3011: Ekonomiskt samarbete
B7-20: Livsmedelsbistånd

**BILAGA VI: SAMARBETE MELLAN EUROPEISKA GEMENSKAPEN OCH
LATINAMERIKA 1996--2000. FÖRSLAG TILL PRIORITERADE INRIKTNINGAR OCH
TEMAN: DISPONIBLA ANSLAG I BUDGETEN**

TEMAN INRIKTNINGAR	REGIONAL	UTBILDNING	FÖRVALTNING AV DET ÖMSESIDIGA
	INTEGRATION	BEROENDET MELLAN NORD OCH	
INSTITUTIONELLT STÖD	B7-5020	B7-5230	B7-5041 B7-5040 B7-5076 B7-5080
BEKÄMPNING AV FATTIGDOM OCH SOCIAL UTSLAGNING		B7-3010 B7-3020	
STÖD TILL EKONOMISKA REFORMER OCH KONKURRENSKRAFT		B7-3011 B4-1041	B6-8200 B6-6224

B7-3010	Ekonomiskt och tekniskt samarbete
B7-3011	Ekonomiskt samarbete
B7-3020	Bistånd till flyktingar
B4-1041	Energi
B7-5020	Handels- och samarbetsavtal
B7-5040	Miljö i utvecklingsländerna
B7-5041	Tropiska skogar
B7-5076	Rehabiliterings- och återuppbyggnadsåtgärder
B7-5080	Bekämpning av narkotikamissbruk
B7-5230	Demokrati och skydd av de mänskliga rättigheterna
B6-6224	Vetenskapligt och tekniskt stöd för utveckling
B6-8200	Vetenskapligt samarbete

ISSN 1024-4506

KOM(95) 495 slutlig

DOKUMENT

SV

11

Katalognummer : CB-CO-95-550-SV-C

ISBN 92-77-95202-4

Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer

L-2985 Luxemburg

33